

נועם שיח

מאת אב"ד סאנטוב שליט"א

הטרגדיה במירון

שאירע בליל ל"ג בעומר תשפ"א

פניני נועם שיח

אמור (בהר בא"י) תשפ"ב

מכון אפריון לשלמו

לייקווד תשפ"ב

כל הזכויות שמורות

למכון אפריון לשלמה

להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א

אב"ד סאנטוב - לייקווד

הרב פנחס בידרמן - הרב נתן נטע פרוש

9996551.z@gmail.com

לקבל גליונות, לנדב גליונות, ולהערות

נא לפנות להנ"ל

קונטרס זה נדבת

הנגיד החסיד המפורסם והנעלה, תורה וגדולה בקנה אחד עולה

הרה"ח מו"ה חיים מאיר פישמאן הי"ו

מחשובי חסידי וויז'ניץ, ומגדולי הפטרונים של "איגוד מוסדות וויז'ניץ"

אחיותן של אורין פרב שליט"א

לע"נ התנא האלקי

רבן שמעון בר יוחאי זי"ע

תורתו מגן לנו

הטרגדיה במירון שאיירע בליל ל"ג בעומר תשפ"א

פניני נועם שיח

מלוקטים מהגליונות שי"ל במשך תקופה זו

נתבקשתי לומר כמה מילים לאור הטרגדיה הנוראה רח"ל שפקד את כלל ישראל בליל ל"ג בעומר באתרא קדישא מירון, שעלו ל"ע על מוקד"ה עשרות קרבנות זכים וטהורים.

מה נאמר ומה נדבר! - נסתרים דרכי ה'! מי הוא אשר בכוחו לומר למה אירע הדבר הזה.

בספר "אמרות טהורות" - שיחות קודש של זקן האדמורי"ם כ"ק מרן האדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א, אנו רואים השבוע (פרשת אמור) אריכות נפלאה בלהבת אש אודות הענין של "קבלת יסורים באהבה".

שמעתי פעם מידידי הגה"ח רבי אהרן וויינברג שליט"א, שכ"ק מרן גאב"ד ירושלים שליט"א סיפר, שפעם ביקר אצל מרן הגה"ק רבי שלום משאץ זי"ע, ושאל אותו "וואס מאכט דער רבי?" [מה עושה הרבי], והשיב הרבי "איך מאך א שווייג" [אני שותק]...

אלא מה כן, כשקורה כזה דבר, צריכים לקבל איזו קבלה טובה ולהתחזק בענין מסויים. וחשבתי, שאולי יש איזה רמז מן השמים, שצריכים להתחזק בענין "כבוד הבריות" - מה שקרה בשוגג לא יקרה במזיד - "געב אכטונג!!" [היזהר והישמר!!] - "צעטרעט נישט יענעם" [אל תרמוס את השני], וד"ל...

עומדים אנו שעות אחדות קודם זמן גדול וקדוש, היו"ט של זמן מתן תורתנו, וצריכים להתכונן לקראת קבלת התורה בהכנה רבה מתוך רוב שמחה, ומתוך תיקון המעשים ותשובה וקיום המצוות, מאידך, הטרגדיה הנוראה שאירע ל"ע לאחרונה, כאשר ארבעים וחמשה קרבנות עלו ביחד בלהבת אש ההדלקה במירון בל"ג בעומר העבר אינו נותן מנוח, הפצע עדיין פתוח והמכה טריה ומכאיבה, ואינה נשכחת מלבנו, והיא מעסיקה את ראשנו בכל עת ועונה, ואנשים מבקשים שוב ושוב להשמיע עוד דברי חיזוק להתעודד ולהתחזק יחד לאור הטרגדיה.

והנה, כבר אמרנו ש"נסתרים דרכי ה'!" ומי הוא אשר בכוחו לומר למה אירע הדבר הזה!

כולנו מאמינים בני מאמינים שמאתו לא תצא הרעה ח"ו, ואם האסון הנורא הזה אירע אצל הציון המצויינת של התנא האלקי רשב"י שאמר על עצמו (מס' סוכה דף מ"ה ע"ב) "יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין", בודאי שמה שאירע היה זה בבחינת "נגוף ורפוא", שמהנגף הזה היה רפואה לכלל ישראל, ואין ספק שקרבן ציבור זה הגין והציל את בני ישראל מיגון ואנחה, והוציא אותם מצרה לרווחה ומאפילה לאור גדול.

והיות ואין לנו עסק בנסתרות, וכמו שחז"ל אומרים (מס' חגיגה דף י"ג ע"א) "במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור, במה שהורשית התבונן אין לך עסק בנסתרות", אז אין אנו חוקרים להבין "מדוע" אירע הרעה הזאת, אלא "מה" אנו צריכים ללמוד מכך, אנו רוצים רק לדעת ולהבין "מה ה' אלקיך שואל

מעמד" (דברים י', י"ב), איזה דבר אנו צריכים לתקן ובמה אנו צריכים להתחזק, מ"ה הנשמות האלו קוראים בקול גדול וצועקים "מ"ה" - מה קורה אתך, היכן אתה עומד בעולם, געב זיך א שאקל! וכמו שחז"ל אומרים (מס' ברכות דף נ"ט ע"א) "לא נבראו רעמים אלא לפשוט עקמומית שבלב", כך הוא בהטרגדיה הרועמת הזאת.

ואם מותר לי להגיד, אולי יש איזה "רמז" מן השמים באיזה דבר צריכים להתחזק...

הנה, כשמתבוננים בטרגדיה הנוראה הזאת, רואים דבר פלא, הנפטרים החשובים היו מסלתה ומשמנה של היהדות החרדית, כל אחד בשמו הטוב יבורך, מכל החוגים ומכל הקהילות, בכל הגילאים, מכל קצוות תבל, א ספרד'ישער, אן אשכנז'ישער - א חסיד, א ליטוואק - א סקווערער חסיד, א ברעסלאווער חסיד - א סאטמארער חסיד, א ליובאוויטשער חסיד...

הנפטרים החשובים ניספו במעמד אדיר ונורא! כאשר רבבות אלפי ישראל עמדו ביחד זה לצד זה באחדות נפלאה, כאיש אחד בלב אחד, ורקדו ביחד בשמחה עצומה, וכולם צעקו ביחד "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", וכך עלו ביחד בסערה השמימה בלהבת אש ההדלקה כאיש אחד בלב אחד, הלא דבר הוא!

חושבני, שעכשיו הוא הזמן לקחת "לקח טוב" מהמאורע הזאת צידה לדרך להבין ולהשכיל במעלת האחדות, להתאמץ ביתר שאת וביתר עוז לחיות אחד עם השני באחדות נפלאה - באהבה ואחווה

ושלום וריעות, לוותר אחד להשני, להתרחק מן המחלוקת, לראות כל אחד מעלת חברו ולא חסרונו - כדברי הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליזענסק זי"ע ב"תפילה קודם התפילה", וזה יהיה ההכנה דרבה לקראת חג מתן תורתנו, שהיו אז "כאיש אחד בלב אחד".

לאחר הטרגדיה הנוראה ל"ע שאירע באתרא קדישא מירון בל"ג בעומר העבר, יצא מכתב חזק ונוקב מאת כ"ק האדמו"ר מוויזשניץ-לונדון שליט"א, בו הוא דורש ומעורר על כך שצריכים להתעסק יותר עם הבחורים החלשים, ולא לדחות אבן אחר הנופל, לא לתת להם להתדרדר מטה מטה.

במירון נפטרו ל"ע עשרים וחמשה בחורים, אבל מה קורה עם מאות הבחורים האחרים שהם מתים?? - כן! - הם הולכים ושבים, אוכלים ושותים ומעשנים, אבל הם מתים! - זיי זענען טויט!! גוף בלי נשמה! ווער קוקט זיך אים אויף זיי?? וועמען אינטערעסירן זיי?? מי מסתכל עליהם?? את מי הם מעניינים??

והנה ברצוני להוסיף כמה נקודות:

סיפר לי הגה"צ אב"ד ראדאשיץ שליט"א שלמד בשיבת טאהש, שהרבה פעמים כשהיה הגה"ק מטאהש זי"ע רואה "מגיד שיעור" יוצא מהשיבה לאחר שמסר את השיעור, היה ניגש אליו ומייסר אותו בדברים היוצאים מן הלב ואומר "למה אתה מסתובב עם הגמרא הגדולה ביד?? האסטו זיך אפגעגעבן מיט די בחורים?? האם בדקת והתעניינת אם כל בחור יש לו די מחסורו אשר יחסר לו? האם אתה בטוח שלא חסר לאף אחד מאומה? הבחורים הם כאן בישיבה בלא אבא ובלא אמא!

עוד סיפר הנ"ל, שפעם היה בחור אחד, שהנהלת הישיבה רצתה לזרוק אותו מן הישיבה, נכנסו איפוא חברי ההנהלה אצל הרבי, ואמרו לו שצריכים להוציא את הבחור מהישיבה. שאל אותם הרבי "מה רע עם הבחור הזה?", אמרו חברי ההנהלה שהבחור לא אוהב כלום - ער האלט ביי גארנישט! אמר להם הרבי "תקנו להבחור הזה זוג נעליים חדשות, ותראו שהכל יהיה מסודר!"...

עוד סיפר, שבשנת תשס"ב התבטא הרבי בכאב גדול "שורר חרון אף רח"ל על העולם!! לא מתעסקים עם בחורים חלשים ונחשלים!! וואס וועט דא זיין???" [מה יהיה כאן??]...

מסופר, שלפני הרבה שנים נכנסו כמה אנשים מכובדים אל מרן גאב"ד ירושלים שליט"א, וביקשו ממנו שיכתוב המלצה לישיבה מסויימת, וחברי ההנהלה מנו את מעלות הישיבה ואמרו "בישיבה זו נכנסים רק מצויינים! אנו בוחרים מבין כל הבחורים רק את ה"סמעטענע" - עידית שבעידית - ורק אותם אנו מכניסים לישיבתנו, כל בחור הוא למדן עצום".

אמר להם הגאב"ד "אזוי?" - והמשיך לומר להם "אני מתפלל כל יום על הישיבה הזאת!", הנהלת הישיבה התפלאו ושאלו את הגאב"ד "האם הרב באמת מתפלל כל יום על הישיבה שלנו? אמר להם הגאב"ד "כן, אני מתפלל כל יום שהישיבה תיסגר!!!"...

היה פעם בחור אחד שהיה חלש ביותר, ואף אחד לא הסתכל עליו, שום ישיבה לא הסכימה להכניס אותו לישיבה שלהם והוא

הסתובב ברחובות, ולבסוף הוא ירד מן הדרך רח"ל. ואמר הבחור במר לבו על מצבו: הנה ב"הגדה של פסח" נאמר "ויהי שם לגוי מלמד שהיו ישראל מצויינים שם", ויהי שם לגוי - איך הוא נעשה לגוי, מלמד שהיו ישראל מצויינים שם - שהכניסו רק בחורים מצויינים להשיבה...

סיפר לי הרה"ג ר' הערשל ראזענפעלד שליט"א סגן מנהל רוחני בת"ת וויזשניץ במאנסי, שלפני שנים, כשפתח מרן הגה"ק בעל "תורת מרדכי" מוויזשניץ זי"ע את הישיבה בעיר גיבערס, אמרו חברי ההנהלה להרבי, שהרבי צריך להבין, שכשפותחים ישיבה חדשה אי אפשר להכניס מיד את כל הבחורים, וצריכים להעמיד את הישיבה על תילה כשהיא עומדת על יסודות מוצקים כדי שיהיה לזה קיום, והרבי הלא אינו רוצה שהישיבה תתמוטט ותיהרס, וכדי להעמיד את הישיבה על תילה צריכים לבחור מבין הבחורים רק את הטובים באמת.

ואכן היו כמה בחורים חלשים שנשארו במאנסי ולא הכניסו אותם להשיבה, אבל הרבי לא הניחם הפקר לנפשם, הרבי העמיד להבחורים האלו "מגיד שיעור" פרטי שלמד עמם בכל יום ומסר עצמו למענם - מי היה ה"מגיד שיעור" הזה? - לא אחר מאשר הרבי בכבודו ובעצמו! שהוא בעצמו למד עם הבחורים האלו מידי יום ביומו!...

פעם אחת נכנסו חברי הנהלת הישיבה דוויזשניץ-מאנסי אל הרבי זי"ע ואמרו לו שיש בחור אחד שצריכים לזרוק אותו מהישיבה. כשהרבי שמע את דבריהם נענה ואמר להם בפליאה "וכי

אינכם יודעים שהיו צדיקים שקודם שהיו מוציאים בחור מהשיבה שלהם, היו מתענים תחילה?"...

פעם נכנס אל הגה"ק ה"חזון איש" זי"ע מנהל אחת הישיבות, והתייעץ עמו אודות בחור אחד שלדעתו צריכים לזרוק אותו מיד מהשיבה, אך ה"חזון איש" לא הסכים עמו ולדעתו היו צריכים להשאירו.

כששמע המנהל את דעת ה"חזון איש" הנחרצת שלא להוציא אותו, נענה בחריפות ואמר "או הבחור הולך או שאני הולך". כששמע ה"חזון איש" את דבריו, נענה ואמר לו "אצלך זה דיני ממונות, ואצלי זה דיני נפשות..."

מה נאמר ומה נדבר

שיחות חיוק והתעוררות

שנאמרו לאור הטרגדיה הנוראה במירון, ל"ג בעומר תשפ"א

עלו ביחד השמימה בלהבת אש ההדלקה

תחילת השיחה מופיע לעיל בעמ' ד' בד"ה "עומדים אנו שעות אחדות" וכו'.

לפני הרבה שנים, בעת שמרן הגה"ק בעל "ישועות משה" מוויז'ניץ זי"ע היה מאוד חלש ל"ע, ולא היה בכוחותיו לענות על השאלות שרצו לשאול אותו, החלו המוני חסידיו וויז'ניץ לשאול את שאלותיהם לבנו הגדול של הרבי – כעת מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א בקרית וויז'ניץ בני ברק. סיפר לי חסיד וויז'ניץ אחד הדר במונטריאל, שבאותם הימים הציעו לו שידוך לאחד מצאצאיו, ושאל אז את בנו הגדול של הרבי זי"ע – ה"ה האדמו"ר מוויז'ניץ הנוכחי שליט"א – שאלה כזאת: מציעים לי כל סוגי

שידוכים, "היימשיע" שידוכים ו"פרעמדע" שידוכים – ונפשי בשאלתי – האם לשמוע רק את ה"היימשיע" שידוכים, או ראוי לשמוע גם את ה"פרעמדע" שידוכים – ואולי מתאים לעשות רק "היימשיע" שידוך.

שאל אותו הרבי שליט"א בפליאה עצומה: מציעים לך "פרעמדע" שידוכים?? גויים?? ... השיב לו הלה: לא – ח"ו! שאל הרבי: "א"כ מה זה "פרעמדע שידוכים", וענה הלה: "פרעמדע" שידוכים – היינו שידוכים מחסידויות אחרות – את אלו שאינם מחסידי וויז'ניץ. שאל אותו הרבי: האם הם שומרי תורה ומצוות? השיב הלה "בודאי!!", מיד אמר לו הרבי כשכולו בוער באש שלהבת: א"כ אין זה "פרעמדע", אלא "היימשיע"!!...

בפסוק נאמר (אסתר ג', ח'): מפוזר ומפורד בין העמים, היו צדיקים שפירשו את הפסוק כך, "מפוזר ומפורד – בין העמים" – מידה זו של להיות מפוזר ומפורד אחד עם השני בלא אחדות, זהו רק "בין העמים" – היא תמונה של גויים, לא של בני ישראל, כי בני ישראל, כולנו בני איש אחד נחנו.

בפסוק נאמר (בראשית כ"ח, י"א): ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא, ופי' רש"י: וישם מראשותיו, עשאו כמין מרוב סביב לראשו שהיה ירא מפני חיות רעות, התחילו מריבות זו עם זו זאת אומרת עלי יניח צדיק את ראשו וזאת אומרת עלי יניח, מיד עשאו הקב"ה אבן אחת וזהו שנאמר (שם כ"ח, ח'): ויקח את האבן אשר שם מראשותיו, ע"כ. ויש מודקדים, הלא גם לאחר שעשאו הקב"ה לאבן אחת לא הגיח יעקב את ראשו על כל צדדי האבן, ומדוע הפסיקו האבנים לריב, ומקובל בפי העולם לומר, שלאחר שנעשו לאבן אחת וכבר היו מאוחדים ללא פירוד, אין סיבה למחלוקת, וכל יצירת המחלוקת נובעת רק כשיש פירוד.

בפסוק נאמר (תהלים קל"ג, א'): הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. לכאורה יש לדקדק בפסוק, שכבר כתב ברישא דקרא "שבת אחים", אם כן הרי בוודאי שיושבים ביחד, ולמה הוצרך לומר "גם יחד", אבל יתכן לפעמים מצייאות כזאת שיושבים זה אצל זה ב'שבת אחים', אבל זהו רק מן השפה ולחוץ, אבל בתוככי לבם היושבים אינם מאוחדים ביחד, וכמו שרואים לפעמים אצל בחורים שלומדים ביחד בשיבה, או אנשים הגרים אחד ליד השני בשכונות, שכשנפרדים אחד מהשני אז נגמר הקשר... וזהו מה שרומז הכתוב, אמנם מה טוב ונעים שיש שבת אחים, אבל עדיין אין מספיק בזה לבד – שיש "שבת אחים", כי צריך שתהיה ביניהם אחדות גמורה כאיש אחד בלב אחד – "גם יחד". וזהו כפל הלשון "שבת אחים גם יחד".

שמעתי מאת כ"כ מרן האדמו"ר מוויזשניץ-מאנסי שליט"א רמז נפלא, וכך אמר: אמרו חז"ל (מס' עוקצין פ"ג מ"ב) לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום. והנה ידוע, שהאות ה' והאות ח' מתחלפות, ויש לומר הרמז בזה לח' החצרות לבית וויזשניץ, שלאחר הסתלקות אביו הגה"ק מוויזשניץ-מאנסי ז"ע נפתחו שמונה חצרות וויזשניץ – אכט רביס – וכולם באחדות אחד עם השני באהבה ואחוה ושלוש ורעיות. וזהו הרמז, לא מצא וכו' אלא ה'שלום (האות ה' מתחלפת לאות ח'), שהח' אלו הם בשלום...

ב"הגדה של פסח" אנו אומרים "והיא שעמדה לאבותינו ולנו שלא אחד בלבד עמד עלינו לכולותינו והקב"ה מציילנו מידם". הרה"ק ה"אמרי אמת" מגור ז"ע אמר בשם אביו ה"שפת אמת" ז"ע פירוש נפלא על כך, "שלא אחד בלבד" – הדבר המסוסך ביותר לעם ישראל שיכול לגרום ח"ו לחורבן, הוא, ש"לא אחד"

– שבני ישראל אינם באחדות אחד עם השני ויש ביניהם פילוג ומחלוקת תמידית, דבר זה כשלעצמו – בלבד" – "עמד עלינו לכלותינו", כלומר די בדבר הזה בלבד לכלותינו, ואת הנגע הזה עלינו לבקר מקרבנו.

בפסוק נאמר (במדבר כ"ג, ג'): וילך שפי. הרה"ק בעל "יסוד העבודה" זי"ע אמר פעם לרבו הרה"ק מקאברין זי"ע, שפעם אחת אמר לו הרה"ק רבי נח מלעכוויטש זי"ע ביחידות, שהמידה לילך יחידי בלי אהבת חברים וקבוץ רעים היא מידתו של בלעם הרשע שכתוב אצלו "וילך שפי", שפי היינו יחידי, אבל מידתם של בני ישראל, הוא להיות באחדות אחד עם השני. ואמר לו הרה"ק מקאברין שיחזור לפניו עוד הפעם על זה.

בניו של הגאון האדיר רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל מספרים, שאביהם הגרש"ז היה תמיד מספר להם את הסיפור דלהלן:

בבית הגה"ק ה"ברוך טעם" זי"ע עשו שידוך לאחד מבניו. יום אחד הגיעו המחותנים לבקרו, וראו ש"הברוך טעם" מתהלך בצער רב וממש לא היה שייך לדבר עמו, והמחותנים נבהלו מאוד, בחשבם אולי יש לו טענות עליהם, אך ה"ברוך טעם" אמר להם שזה לא קשור להשידוך כלל.

כאשר ראו שהוא עדיין מתהלך בצער, שאלו שוב אולי יש לו טענות כל שהן על השידוך, ואולי הוא רוצה לבטל את השידוך, וא"כ יאמר מה מפריע לו והם יסדרו הכל על הצד היותר טוב, אך ה"ברוך טעם" הרגיעם שזה לא קשור כלל להשידוך, רק הוא שמע היום ששואב המים של העיירה חולה מאוד רח"ל, והוא צריך רפואה גדולה, והוא לקח את זה ללבו מאוד חזק, ולכן הוא מוטרד מאוד ומתהלך בצער רב.

ויהי כששמעה המחותנת את דבריו, נענתה ואמרה "נו, מילא, אכן זה צער שאדם חולה, וצריכים להגיד קפיטל תהלים, אבל לא צריכים לקחת ללב כל כך חזק – ב"ה שאין לזה שום שייכות עם השידוך, וא"כ מה כל הרעש הזה?"...

מיד כששמע ה"ברוך טעם" את דבריה, קם ואמר ברוגז רב "מה?! – אדם שאינו מבין שצריכים להשתתף בצער השני עד כלות הנפש, עם כזה אדם אני הולך להשתדך?? – עם כזה אדם אני רוצה בקשרי שידוכי?!" – וה"ברוך טעם" קרע את שטר האירוסין לקרעים וביטל את השידוך!...

חז"ל דורשים (מס' סנהדרין דף כ' ע"א) על הפסוק (משלי ל"א, ל'): אשה יראת ה' היא תתהלל, "זה דורו של רבי יהודה ברבי אילעאי, אמרו עליו על רבי יהודה ברבי אילעאי שהיו ששה תלמידים מתכסין בטלית אחת ועוסקין בתורה", ע"כ.

ושאל ראש ישיבת מיר הגאון האדיר רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, שלכאורה לפי המציאות קשה להבין את דברי הגמרא, שכן היתכן כדבר הזה שטלית אחת תספיק לששה תלמידים, כמו כן יש להבין, איזה ענין מיוחד יש בדבר זה על דורו של רבי יהודה ברבי אילעאי שהיו עניים ואין לכל אחד טלית שלו, וכי עניות מעלה היא?

וביאר בזה דבר נפלא, שחז"ל באו לומר לאיזו דרגה עצומה של מדות טובות והנהגה של וותרנות נפלאה הגיעו תלמידיו של רבי יהודה, שמצד אחד מפאת עניותם לא היתה טלית לכולם, ומאידך, בשעה שהיו מתכסים בטלית, כל אחד היה נותן לחבירו להתכסות, וכל דאגתו הייתה שחבירו יהיה לו טלית להתכסות, וכשיש ויתור כזה איז טלית אחת יכולה להספיק אפילו לששה תלמידים, אבל אילו לא היו וותרנים וכל אחד היה מושך לעצמו, לא היתה טלית זו מספקת אפילו לשניים, וזהו מה שחז"ל באו לומר לנו, שצריכים להיות באחדות אחד עם השני, לוותר אחד לשני, לא לחשוב רק מעצמו, וכשנהגין כן, אזי יש לכל אחד מה שהוא צריך...

הנה, בעת שבני ישראל עשו את העגל, שבר משה את הלוחות והקב"ה אמר לו יישר כוחך ששברת (מס' שבת דף פ"ז ע"א).

צדיקים היו אומרים, כי כאשר עשו את העגל היתה קטטה ביניהם, ואם אין שלום אין תורה, ולכן שבר משה את הלוחות, והקב"ה אמר לו יישר כוחך, כי בוודאי לא יקיימו את התורה..

ובזה יובן היטב מה שמרמז רש"י (בראשית כ"ד, כ"ב) שאליעזר נתן לרבקה שני צמידים, המרמז על הלוחות שהיו מצומדות. שרצה לרמוז בזה, שכל כח שתי הלוחות הם דוקא כשהם מצומדות, פירוש כשעם ישראל המקיימים אותם הם באחדות.

בפסוק נאמר (בראשית ל"ג, ח'): ויאמר מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי ויאמר למצוא חן בעיני אדוני. וברש"י הביא את דברי המדרש "כתות של מלאכים פגע, שהיו דוחפין אותו ואת אנשיו, ואומרים להם של מי אתם, והם אומרים להם של עשו, והן אומרים הכו הכו, ואלו אומרים הניחו בנו של יצחק הוא, ולא היו משגיחים עליו, כן בנו של אברהם הוא, ולא היו משגיחים, אחיו של יעקב הוא, אומרים להם אם כן משלנו אתם", ע"כ.

שמעתי פעם רעיון נפלא, שבדברי המדרש רואים שלעשיו לא הועיל "זכות אבות" מאומה, עד שהבטיח למלאכים כי הוא יחיה בשלום עם אחיו וישרור ביניהם "אחדות"...

בקרוב פסח נאמר (שמות י"ב, מ"ו): בבית אחד יאכל, ואיתא ברש"י "בחבורה אחת" – כי בקרבן פסח נאמר (שם, מ"ז): כל עדת ישראל יעשו אותו – ר"ל, שצריכים בהקרבת הקרבן "כל עדת ישראל", דהיינו שכל ישראל יהיו באחדות אחד עם השני כאיש אחד בלב אחד.

בפסוק נאמר (שמות י"ט, ב'): ויחן שם ישראל נגד ההר, וכ' רש"י "ויחן שם ישראל – כאיש אחד בלב אחד, אבל שאר כל החניות בתרעומת ובמחלוקת".

ב"אור החיים" הק' מבואר, שאחד התנאים כדי לקבל את התורה, הוא ענין האחדות, וולש"ק: וענין ג' הוא בחינת ייעוד חכמים בהתחברות בלב שלם ותמים, לא שיהיו בד בבד וכו', אלא יתוועדו יחד ויחדדו זה לזה ויסבירו פנים זה לזה, וכנגד זה אמר ויחן שם ישראל לשון יחיד, שנעשו כולן יחד כאיש אחד, והן עתה הם ראויים לקבלת התורה", ע"כ.

וכן מבואר במכילתא דרשב"י (פי"ט) על הפסוק ויחן שם וגו', "ויחן שם ישראל נגד ההר, להלן ויסעו בני ישראל ויחנו בני ישראל, נוסעים במחלוקת וחונים במחלוקת, וכאן הוא אומר ויחן שם, חנייה אחת ניתן בלבם, כדי שיאהבו זה את זה ויקבלו את התורה".

יעזור השי"ת, שבישכר זאת שנתחזק כולנו במדת האחדות, ונחשוב כל אחד מהשני, שכאמור הוא אחד התנאים שצריכים כדי לזכות לקבל את התורה, וכמו שהזכרנו בשם האוה"ח הק', איז נזכה לקבל את התורה עם כל ההשפעות, עם ב' השושבינים – "אורח ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד", ולא ישמע עוד שוד ושבר בגבולינו, ואך טוב וחסד ירדפנו כל ימי חיינו, ונזכה במהרה לביאת משיח צדקנו ובנין בית מקדשנו ותפארתנו אמון וכן ידי רצון.

למען יאריכון ימך...

התרגשתי מאוד לשמוע את דבריו היוצאים מן הלב של ידידנו הנגיד החסיד ר' יהושע הלוי וויינפעלד הי"ו, גבאי נאמן דקהילתנו, שאמר לפני מיטתו של אביו הרה"ח ר' יחיאל גרשון ב"ר ישראל אברהם הלוי ז"ל, שנפטר ביום שלישי פרשת אמור, ט"ו אייר, ואלו הם דבריו של ר' יהושע שיחי':

ברצוני לבקש מכל הציבור שנתאספו כאן לחלוק את הכבוד האחרון לאבי מורי ז"ל, שלעילוי נשמת אבי ז"ל, יתחוק כל אחד ואחד במצות כיבוד אב ואם – אף אחד אינו יודע עד מתי תהא לו הזוכה והאפשרות לכבד את הוריו, כל אחד חושב שלעולם ועד יזכה לזוכה נעלית זו לקיים את המצוה הנשגבה של כיבוד אב ואם, ברם אנו רואים כאן, אדם צעיר ובריא נסתלק בחטף מרגע אחד למשנהו, הקב"ה קרא אותו אליו, ואינו כי לקח אותו אלקים, מי חשב והכין את עצמו לכך!

וממילא, כל אלו שיש להם ב"ה את האפשרות לקיים את המצוה הנשגבה הזו של כיבוד אב ואם, יקבלו על עצמם כעת לע"ה הנפטר, להתחזק במצוה זו ביתר שאת ויתר עוז...

לאחר הטרגדיה הנוראה שאירעה בל"ג בעומר באתרא קדישא מירון, כשלדאבון לבנו נסתלקו בחטף כמה וכמה בחורים, נערים, ואברכים צעירים רח"ל, התבוננתי שוב בדבריו הנוקבים של ר' יהושע הי"ו, ורעדה אחזתני! הדברים מקבלים משנה תוקף ויש להם משמעות אחרת לגמרי – כן! אף אחד אינו יודע עד מתי תהא לו ההזדמנות לקיים את המצוה של כיבוד אב ואם, וד"ל...

בשבוע העל"ט התקשר אלי הרב אהרן וואלקין שליט"א, מחשובי תושבי עירנו עיר התורה לייקוד, וסיפר לי סיפור נפלא, לא מה ששמע מאחרים, אלא סיפור אישי שבדידיה הוה עובדא, וכך סיפר: יש לי בן – הבחור משה נ"ו – הלומד בישיבת מיר בעיה"ק ירושלים. זמן מה קודם ל"ג בעומר, התקשר אלי בני, ואמר לי שאחד מידידי הקרובים, הבחור דוב שטיינמין, קיבל כרטיס כניסה להיכנס למעמד ההדלקה של ב"ק מרן האדמו"ר מתולדות אהרן שליט"א כדי שיוכל לצקת שמן למדורת ההדלקה לכבוד התנא האלקי רשב"י, והבחור הוה ביקש מהמארגנים שהוא רוצה עוד כמה כרטיסים כדי להזמין גם את ידידיו הקרובים שיבואו עמו לצקת שמן ולהשתתף במעמד ההדלקה הנשגבה, ואמר הבחור הוה לבני, שהוא נותן גם לו כרטיס, שיוכל לבוא עמו להשתתף במעמד ההדלקה ולצקת שמן, ובני שמח מאוד על כך, שיוכל לצקת שמן ולהשתתף במעמד ההדלקה עם רעיו וידידיו.

מספר ר' אהרן: כמה ימים קודם ל"ג בעומר התקשרתי לבני ואמרתי לו, היות וכבר כשנה ומחצה לא ביקרתי בארץ ישראל מחמת וירוס הקורונה, ולא הייתי אצל אבי הגאון רבי חיים וואלקין שליט"א משגיח ישיבת עטרת ישראל, לכן כעת שקיבלתי אישור לבקר בארץ ישראל, אני רוצה להגיע לארץ ישראל אי"ה בערב ל"ג בעומר ולנסוע לירושלים לבקר אצל אבי, ובשעות המאוחרות של הלילה ניסע למירון, ואח"כ נחזור לשבות בשבת בירושלים.

כששמע בני את התוכנית, אמר לי, שהגם שקיבל כרטיס לצקת שמן במעמד ההדלקה, וכבר סיכם עם ידידיו ורעיו להשתתף ביחד, וכמו כן שכרו דירה בצפת לשבות שם ביחד בשבת, אף על פי כן מחמת מצות כיבוד אב, הוא מוותר על כל התוכניות שלו, והוא ימתין לי, ויצטרף עמי ללכת בכל אשר אלך.

וכך הוה, הגעתי לא"י בערב ל"ג בעומר אחר הצהריים, ובני משה המתין לי, ונסענו יחד לאבי מורי שליט"א, שם שהינו כמה שעות, וגם שמענו "וועד" שמסר אבא להבחורים מיישבתו, ורק בשעה מאוחרת בלילה יצאנו לכיוון מירון.

כשהגענו סמוך ונראה להר מירון, עצרו אותנו השוטרים ואמרו לנו שאנו יכולים להסתובב ולחזור לביתנו, כי אירעה רח"ל טרגדיה במירון וסגרו את כל ההר למבקרים, ואף אחד לא יכול להיכנס לשם.

מספר ר' אהרן: כמה שאני הייתי מיצר על כך, שאני כבר בארץ ישראל, ונוסע למירון, ואני יכול אפילו להיכנס לומר קפיטל תהלים אחד ולכתוב קוויטל, אז בני משה היה יותר בעצר ממני, כי הוא היה לו כרטיס לצקת שמן, וכבר סיכם עם כמה חברים להיות שם, וכעת אין לו לא הדלקה ולא תהלים בעיון התנא האלקי רשב"י ולא כלום, אך ברירה אחרת לא הייתה לנו, והסתובבנו וחזרנו לירושלים כלעומת שבאנו, מתוך תקווה ואמונה שהכל לטובה.

ביום שישי בבוקר כשהגיעו השמועות המחרידות מאשר נעשה במירון לאזני בני משה, היה נסער עד עמקי נשמתו, ונעשה בשרו חידודין חידודין למשמע הבשורה הנוראה והמחרידה, ששני רעיו וידידיו הקרובים שהיה אמור לעמוד עמם ביחד לצקת שמן במעמד ההדלקה – ה"ה הבחור דוב שטיינמין ז"ל והבחור יוסף יצחק קאהן ז"ל – נסתלקו בחטף בטרגדיה הנוראה במירון רח"ל.

עמדנו נבהלים ומשתוממים לראות עין בעין איך שהגינה עלינו מצות כיבוד אב ואם הכפולה, הן הכיבוד אב שלי שנסעתי לבקר את אבי, והן הכיבוד אב של בני משה שוויתר על כל התוכניות שלו כדי לקיים מצות כיבוד אב ולהשתתף עמי בכל המסעות שלי אצל אבי והעליה למירון, ובזכות זה ניצלו חייו תודות לקל.

ממשיך ר' אהרן ואומר: אני חשבתי שאני נוסע לצורך אבי, אבל באמת נסעתי לצורך בני משה, להציל את חיי...

וכעת רק נותר לנו להתבונן לראות עין בעין במה שהתורה הבטיחה ואמרה (שמות כ', י"ב) "כבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך"...

בספר "בדידי הוה עובדא" (לידידי הרה"ג רבי שמואל דוד הכהן פרידמן שליט"א) הביא סיפור נפלא באחד שלא הכניס את אביו לביתו, כי האיש ההוא היה עשיר גדול, והאב הזקן היה לבוש בבלויי סחבות, ולא היה זה לכבודו של ה"בן שכן הולך אביו, ובמקום להכניסו לביתו ולהלבישו כראוי בחר להתעלם ממנו והיה הזקן דר וישן ברחובות קריה.

יום אחד אירע שהנכד – ילד קטן (בנו של ה"בן העשיר) – ראה את סבו בחורף יושב בלא בגד טוב ורועד מקור, בא ה"בן וסיפר זאת לאביו שיש לדאוג לסבא לבגד ראוי, אמר לו האב "עלה לעלייה שבקומה השניה, יש שם בגד ישן הורידהו ותביאהו לסבא".

ה"בן עלה לעלייה והתעכב שם זמן רב, והאב התפלא על ה"בן, ובראות האב שבנו משהה זמן רב, קרא לבנו ושאל, בני, מדוע אתה לא יורד, אמר לו ה"בן, התעכבתי כי חתכתי את הבגד לשני חלקים, אחד לסבא, ואחד לך – כשאתה תהיה זקן – שאז אזורק אותך מהבית כמו שעשית לאביו, ובימות החורף אשאל לך את חצי הבגד הזה...

האב חרד מאוד לשמוע את דברי הילד, והבין את הרמז – שכאשר עשה כן יעשה לו – ולכן התבונן במעשיו שאין ראויין הן, והלך להביא את אביו והלבישו כראוי וכיאות ונתן לו בביתו חדר יפה.

והנה, איך שאדם נוהג עם אביו, כך יראו בניו וילמדו מדרכיו – אם אינו יודע להזיהר בכבודם, עתידים בניו לנהוג כן עמו, ומדה טובה מרובה, שאם נוהג בכבוד הוריו כראוי, אזי גם בניו ינהגו עמו בכבוד הראוי.

גוף בלי נשמה!

דרשה נפלאה לאור המצב

בפסוק נאמר (במדבר ל', ב'): וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה'.

בספה"ק מובא שיש רמז נפלא בפסוק לענין חינוך בני ישראל, הכתוב מורה ומרמז למחנכי תינוקות של בית רבן וצעירי הצאן, כשאתם מחנכים את הילדים והבחורים, דברו אליהם בלשון רכה, מיט א ווייכקייט, בחמימות ובפנים מסבירות.

וכך מרמז הכתוב, "וידבר משה אל ראשי המטות" – "ראשי המטות", הם המלמדים והמחנכים שמטים ומכוונים את לב תלמידיהם לדרך הטוב והישר, ומכים על קדקדי התלמידים כאותו מלאך שמכה על העשב ואומר לו גדל (ב"ר י', ו'), "לבני ישראל לאמר" – "זה הדבר אשר צוה ה'", השי"ת מצווה, כשאתם מטים ומכוונים לב תלמידים – "בני ישראל" – לדרך הישר, שיהיה זה בבחינת "לאמר" – אמירה רכה, דברו עמם בלשון רכה ונעימה, בנועם שיח ובשפה ברורה, וכך תהיו מובטחים שדברים היוצאים מן הלב יכנסו אל הלב! (המשך השיחה מופיע לעיל עמ' ו')

מסופר, שלפני הרבה שנים נכנסו כמה אנשים מכובדים אל מרן גאב"ד ירושלים שליט"א, וביקשו ממנו שיכתוב המלצה לשיבה מסויימת, וחברי ההנהלה מנו את מעלות הישיבה ואמרו "בישיבה זו נכנסים רק מצויינים! אנו בוחרים מבין כל הבחורים רק את ה"סמעטענע" – העידית שבעידית – ורק אותם אנו מכניסים לישיבתנו, כל בחור הוא למדן עצום".

אמר להם הגאב"ד "אוי?" – והמשיך לומר להם "אני מתפלל כל יום על הישיבה הזאת!", המנהלים התפלאו ושאלו את הגאב"ד "האם הרב באמת מתפלל כל יום על הישיבה שלנו?", אמר להם הגאב"ד "כן, אני מתפלל כל יום שהישיבה תיסגר!!..."

מספרים סיפור נורא הוד, בישיבת 'שניידער' בלונדון, למדו הרבה בחורים מובחרים ביותר, שהיה להם עתיד להיות מגדולי הדור. פעם נכנס שם לישיבה בחור אחד שהיה חלש, הוא היה קשה קליטה, לא הבין את לימודו ובוריו, ות"ח גדול גם לא היה.

כשביקשו מנהלי הישיבה מהבחורים שיואלו להקדיש מזמנם עבור החבור החלש, הצטדקו שאין להם זמן להתעסק עם החבור, באמרם שהם צריכים ללמוד לעצמם – וחבל על הזמן שלהם – הם צריכים לצמוח לגדולי הדור, וכל שניה יקרה מפז.

ברם בישיבה שם היו שני בחורים, שהם כן הסכימו להתמסר אליו ביותר, והם למדו עמו בכל פעם שהיה להם רגע פנוי, והבחור מצידו ישב בשקידה נפלאה ושינן כל מה שהוא לומד בהתמדה גדולה, עד שעם הזמן נפתחו לו מעיינות החכמה, והתחיל כבר בס"ד להבין מעצמו, ועלה ונתעלה לדרגה גבוהה – אודות לשני הבחורים האלו טובי הלב – שנתנו משלהם עבור החבור.

לימים ראו דבר נפלא מאוד, מ"כל" אותם הבחורים שהתנערו ולא רצו ללמוד עם החבור מפני שהם צריכים להיות "גדולי הדור" – מהם – כמעט אף אחד אינו יודע, הם נשארו עלומים בשמם וזכרם לא נשאר עמנו, אולם שני הבחורים הללו ש"לא" חסו על זמנם – הם זכו וצמחו לגדולי הדור בדורינו – הלא המה הגאונים הגדולים מרן גאב"ד ירושלים רבי יצחק טוביה ווייס שליט"א, ומרן ראב"ד ירושלים רבי משה שטרנבוך שליט"א!!...

הרי לפניך שגאב"ד ירושלים שליט"א הוא לשיטתנו!

פעם אמרתי בדרשה לבחורי הישיבה, דבעת שבחור מבקש ממך שתסביר לו תוספות, אל תצטדק "אין לי זמן – אני צריך ללמוד לעצמי – אני צריך לצמוח לגדול!" – אלא תלך מיד ותעזור להשני במה שהוא צריך, שכן נאמר (ב"ר כ"ד, ו'): ואהבת לרעך כמוך, זה כלל גדול "בתורה" – דהיינו שזה נאמר גם בתורה – גם בלימוד התורה יש כלל גדול זה של "ואהבת" – והשתדל לעשות בשביל חברך את הכל...

הנגיד החסיד המפורסם מו"ה יודא יואל ראזנפעלד שליט"א מראשי קהילת וויזשניץ-מאנסי סיפר לי סיפור נורא:

בישיבתו של מרן פוסק הדור הגאון האדיר בעל "שבט הלוי" זי"ע היה בחור שלא התנהג כמו שמתאים לבחור הלומד בישיבה, וכשהגיעו שמע מעשיו של הבחור הזה לאוזני מרן ה"שבט הלוי", נכנס לישיבה ונתן לבחור שתי סמירות בפני קהל ועדה.

למחרת, נכנס שוב ה"שבט הלוי" לישיבה, וקרא את הבחור לחדרו בהיכל הישיבה. הבחור נחרד מאוד, כי חשב שאם רבים הוא קיבל את הסמירות, אז הוא כבר לא יודע מה הוא יקבל בחדר – במקום שאין איש... הבחור נכנס לחדרו של ה"שבט הלוי", ושם הוא רואה שולחן ערוך, ועליו בקבוק יין שרף (בראנפן) ושני כוסות לחיים. ה"שבט הלוי" ביקש מהבחור לשבת, ואמר לבחור "עכשיו אני רוצה להתפייס עמך". ה"שבט הלוי" מזג לבחור כוס יין שרף (בראנפן), ואמרו 'לחיים' אחד להשני והוא בירך את הבחור בכל הברכות.

לימים גדל אותו בחור למרבין תורה, ובעת ראוי, פגש בו אחד שזכר שהלה לא היה בין הבחורים הטובים בישיבה, ושאל אותו: ממה גדלת והיית לאיש? אמר לו הבחור: פון א גלעזל בראנפן...

מסופר על בחור מבוגר כבן שלושים, שהמשיגה בישיבה ראהו בעת תפילת שחרית שהוא יושב בעת אמירת "ויברך דוד", וצעק עליו המשיגה באמרו: "שטיי אויף! – למה אתה יושב?? – 'ויברך דוד' צריכים לומר בעמידה!"

הסתכל עליו הבחור והגיב במרידות ואמר "זה שאני יושב כאן, ואני כבר בן שלושים – ואף אחד לא מסתכל עלי – זה לא מפריע להמשיגה, אבל כשאני יושב בעת אמירת 'ויברך דוד' – זה מפריע לו"...

לפני כמה שנים היו בעירנו כמה בחורים שהתחילו לרדת מהדרך הישר ל"ע. בתחילה הורידו את הכובע מעל ראשם, אח"כ גידלו בלורית על ראשם, לבשו כפה קטנה, יצאו מהישיבה, והלכו לעבוד. הבחורים לא הלכו עם אביהם לבית המדרש, אבל הם שמעו שבבית מדרשנו מתקיים כל שבוע בצפרא דשבתא קידושא רבא לאחר התפילה, אז לאט לאט התחילו להגיע לכאן בסוף תפילת מוסף, והתכונו להתכבד במאכלי השבת שיוגשו בעת הקידוש. הם התיישבו, ואנו קירבנו אותם מאוד, ועם הזמן נעשו כאן היימיש.

בשבת אחת בעת תפילת מנחה, הבחנתי שאחד הבחורים הגיע לכאן להתפלל, ביקשתי מהגבאי שיכבד אותו בעליה, וכאשר התחיל לגשת לבימה והתכוון לעלות לתורה, ראיתי שאחד המתפללים הולך אחריו ורוצה להלביש לו כובע על הראש, אז מיד החווייתי באצבעי לאותו מתפלל שיפסיק ולא יעשה כלום.

לאחר התפילה ניגש הלה אלי, והתחיל להתלונן ולשאול "איני מבין, בשלמא בחיינו הפרטים של הבחור, איננו מתערכים – ילך ויתלבש כמו שרוצה ואיננו אחראים לומר לו מה לעשות – אבל לעלות לתורה? – זה לא הפקר וועלט, יש כללים איך מתנהגים ואיך עולים לתורה, לתורה עולים כשלושים עם כובע כראוי, ואם הלה אינו רוצה בכך, שלא יעלה לתורה..."

והוסיף לשאול "אם אני הייתי עולה לתורה עם כפה לבד בלא כובע, האם לא היו ניגשים אלי ליתן לי כובע ללבוש?" אמרתי להיודי בצחות "אם אתה היית עולה לתורה רק עם כפה, לא היית מצוה שילבישו אותך עם כובע – אלא עם שטריימל – אבל אצל הבחור הזה הרגשתי, ש'עית לעשות לה' הפך תורתך'..."

עם הזמן, התחיל הבחור הזה להגיע גם לתפילת שחרית, ואח"כ המשיך להגיע לכל התפילות, עד שעם הזמן, לאט לאט התחיל להתנהג בדרך הטוב והישר, ובמשך הזמן חזר להתלבש עם כובע כבחור טוב מן השורה, והפסיק לעבוד וחזר ללמוד בישיבה.

יום אחד קיבלתי טלפון, והלה שמעבר לקו הודעה כאותו בחור שחזר להיות בחור בישיבה, ואמר לי שהוא רוצה להזמין אותי לסעודת סיום על מסכת קידושין...

הבעתי את הנאתי הגדולה, ואז אמר לי הבחור הזה בהתרגשות גדולה "אני רוצה לומר לכם, שלפני זמן, בעת שנכנסתי לביהמ"ד לתפלת מנחה בש"ק, סיפרו לי אח"כ מה שאירע, שבעת שעליתי לתורה רצו להלביש אותי בכובע, ואתם עצרתם בעדם – את האמת אני נהניתי מאוד שלא גרמו לי בושות, ולא הפעילו עלי לחץ, ואלו הם הפירות מאותה פעולה..."

אל הגאון האדיר רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל ראש ישיבת פוניבז', נכנס מנהל אחד להתייעץ אודות בחור מיישיבתו שמפריע מאוד לסדרי הישיבה, ואינו מתרצה לחזור למוטב על אף ההפצרות המרובות מצד צוות הישיבה, וסיפר לו שלאחר התבוננות במצבו בכבוד ראש, החליט שאין ברירה אלא להרחיק את הבחור הזה לצמיתות מבין כותלי הישיבה, ואומר המנהל להרב שך: באתי לכאן בטרם ביצוע גזר הדין, להתייעץ סופית עם מרן ראש הישיבה אם אכן יש להרחיקו לאלתר מהישיבה, ולקבל ברכתו על הצעד.

שאל הרב שך את המנהל: אמור לי, מה מצב ה"שלוש בית" בבית הורי הבחור הזה? – האם הוא חתיקונו והכל מתנהל על מי מנוחות או שיש שם כל מיני קשיים. אמר המנהל שאינו יודע, המשיך הרב שך ושאל: ומה מצב הפרנסה בבית הורי הבחור? ושוב לא ידע המנהל מה לענות, וכך שאל הרב שך על מצב שאר הילדים בתוך הבית, אם יש להם בעיות חברתיות או בריאות לקויה חלילה וכדו', והאם ההורים נותנים לבנם תשומת לב מספקת – ודמי כים לאשר יצטרך – והאם יש לבחור כל מיני קשיים חברתיים אחרים וכדו', ועל כולנה אמר המנהל בהתנצלות שאינו יודע מאומה.

כששמע הרב שך את אשר בפיו, נזקק ואמר בזעקה מנהמת לבו "אותו צריכים לזרוק?? – אותך צריכים לזרוק!!!"

וכבר אמרו חז"ל (מסכת תענית דף ח' ע"א): רבא אמר אם ראית תלמיד שלמדו קשה עליו כבדול, בשביל רבו שאינו מסביר לו פנים...

חתני הרב יצחק יקותיאל האגער שליט"א סיפר לי סיפור נפלא, שלפני שנים נודמן לו לשבות בעיירה מאנסקי, והתפלל בשב"ק באוה בית מדרש. בהיכנסו, ניגש אליו אדם אחד וקידם אותו בברכת "שלוש עליכם", ושאל אותו לשמו ושם משפחתו, וכאשר השיב חתני ששם משפחתו הוא "האגער", שאלו הלה שמה הוא מכיר אדם אחד שגר בבני ברק ושמו ר' ישראל האגער" (האדמו"ר מוויז'ניץ הנוכחי בקרית וויז'ניץ בני ברק), ואם יש ביניהם איזו קירבה.

השיב לו חתני, שאדם זה הוא אכן ממשפחתו (שזקנו הרה"ק בעל "מקור ברוך" מסערת-וויז'ניץ ז"ע הוא אחיו של זקנו של ר' ישראל, ה"ה הרה"ק בעל "אמרי חיים" מוויז'ניץ ז"ע), והוא בנו הגדול של כ"ק אדמו"ר מוויז'ניץ (בעל ה"ישועות משה" ז"ע). וכאשר שאל אותו חתני אם הוא מכיר אותו, השיב האדם שאינו מכיר אותו אישית, אך הוא חייב לו הכרת טוב מיוחדת, ואז סיפר האדם לחתני סיפור נפלא, וכך סיפר:

לפני הרבה שנים היה לו בן שלמד בישיבה אחת בארץ ישראל, והבן הזה היה בחור חלש ר"ל, ובאותה תקופה יצא לו לבנו הבחור להכיר את ר' ישראל הנ"ל, והתחיל להסתופף לעתים בצל קורתו ביחד עם עוד בחורים שהיו צריכים למשענת ברוחניות, אמנם עם הזמן, התחיל בנו הבחור לאבד כל טעם ברוחניות רח"ל, והתחיל להתדרדר מטה מטה, עד שכבר לא רצה להישאר בישיבה.

כאשר הבחור שח עם ר' ישראל אודות מצבו הרוחני הירוד, ניסה ר' ישראל להשפיע עליו בכל כוחו שכן ישאר בישיבה, שכן ידע נאמנה, שמחוץ לכותלי הישיבה אחת דתו רח"ל... אך עם כל הרצון הטוב, והשתדלויותיו המרובות שוב ושוב לדבר על לבו, לא עזר לו כלום, והבחור החליט לעזוב את הישיבה ויהי מה.

יום אחד שאלו ר' ישראל "מה עוד אני יכול לעשות כדי שתישאר בישיבה? – איזה דבר תרצה לקבל בעבור זה שתישאר בישיבה". השיב הבחור ששום דבר לא יועיל כבר, כי הוא בשלו, שהוא הולך לעזוב את

הישיבה. שאלו ר' ישראל "ואם תקבל ממני רכב (קאר), האם זה יספיק לך שבעבורה כן תישאר בישיבה?". חיין הבחור ואמר בשחוק "בסדר! אם אתה קונה לי רכב אני נשאר בישיבה"...

המשיך האב לספר: לאחר כמה ימים קרא ר' ישראל לבני הבחור הזה, ואמר לו שהוא רוצה ללכת לטייל עמו, כמובן שהבחור שמח מאד על זה, והתחיל ללכת עמו לטיול.

פתאום עצרו ברחוב, ור' ישראל הוציא מכיסו מפתחות ומסרם להבחור, והראה לו על רכב אחד שחנה שם ברחוב, ואמר לו "הנה, הרכב הזה הוא שלך"..." הבחור הסתכל בעיניים תמהות ולא הבין מה קורה שם, והרבי הסביר לו בפשטות, "הרכב הזה הוא שלך – אני קניתי לך את זה – נוץ עם געזנטערהייט" [תשתמש עם זה בבריאות]...

הבחור לא האמין למה שהוא שומע, ברם הוא לא הרגיש בנוח מזה, ולא היה נעים לו לקחת את הרכב, כי ידע שאינו בעל יכולת והוא אינו משופע באמצעים כדי לקנות לו כזה דבר יקר, אך ר' ישראל שהבין מיד מה מונע מהבחור לקחת את המפתחות, אמר לו "זה בסדר – אני דאגתי להכסף – קח נא את הרכב בתשואת חן"...

ממשיך האב לספר: בני הבחור אכן נשאר בישיבה, ומאז הרגיש רצון עז להשתפר, הוא הבין כנראה והרגיש שר' ישראל עשה בשבילו דבר חזק מאוד, והוא קיבל מזה חיזוק גדול – וגם הרגיש שצריך להכיר לו משהו טובה על כך – ולאט לאט החל להשתפר, והתחיל ללמוד ולהתפלל יותר חזק, וגם נסע לעתים עם הרכב שלו, ולאחר תקופה זכה בע"ה לעלות מעלה מעלה, עד שזכה להינשא לאשה כשרה והקים בית חסידי לתפארת, וכזהו הוא אברך טוב שלומד ומתפלל ועובד את ה' כראוי...

האב סיים את סיפורו ואמר לחתני בהתרגשות: הנה ר' ישראל הזה – בזה שקנה את האוטו לבני, הציל את חייו ברוחניות ובנשמיות, ואכן אני חייב לו הכרת הטוב מיוחדת...

פעם נכנסו הנהלת הישיבה אצל כ"ק מרן הרה"ק מטאהש זי"ע, ודנו עמו על בחור אחד שצריכים לזרוק אותו מהישיבה, אמר להם הרבי: אם לבחור הזה היה קוראים "לאווי" (כשם משפחתו של הגה"ק מטאהש), האם גם אז הייתם זורקים אותו מהישיבה???" (ר"ל, אם הבחור היה בנו או נכדו, האם גם אז הייתם זורקים אותו?)...

סיפר לי גסי הרה"ג ר' סנדר בלויא שליט"א ראש מתיבתא סקווירא במונטריאל, ששמע את הסיפור דלהלן מאחד שהיה נוכח בשעת מעשה. יום אחד נכנס הגה"ק מטאהש זי"ע למטבח הישיבה, הנוכחים השתוממו על כך – לראות את הרבי נכנס למטבח. אחד העובדים במטבח ניגש אל הרבי ושאל אותו "מה רוצה הרבי?", אמר לו הרבי "אתה רוצה באמת לדעת מה אני רוצה? – אני רוצה שכל הבחורים החלשים שבעולם יבואו ללמוד בישיבת טאהש"...

סיפר הגה"צ המקובל רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א סיפור נורא, וכך סיפר: היה איש נכבד בירושלים ומורם מעם ושמו רבי יחיאל שלינגר זצ"ל והוא היה תלמיד מובהק של מרן הגאב"ז המהררי"ץ דושינסקי זצוק"ל, ודבוק בו מאוד בכל לבו ונפשו, ולאחר מכן הקים את הישיבה הגדולה והמפורסמת "קול תורה" המתנוססת לתפארה בשכונת בית וגן. רבי יחיאל היה ניצול שואה, ולאחר שעבר שם בבחורות שבעה מדורי גיהנום רח"ל זכה להינצל מגיא התופת בנסי נסים.

בהזדמנות אחת שאלו רבו המהררי"ץ כיצד זכה להינצל מן השואה, ובאיוז סגולה השתמש להמתקת הדינים בימי הרעה. חשב רבי יחיאל מעט, ולאחר מכן אמר, אולי ניתן לומר שזכותי להמתקת הדינים בשביל מנהג אחד שנהגתי בעצמי תמיד כל השנים, שמעולם לא חיפשתי ללמוד 'חברותא' עם בחור חזק! – אלא תמיד למדתי חברותא עם בחורים חלשים ממני, כדי שאהיה להם לעזר ולאחיסמך – כענין שדרשו במסכת סוכה (דף מ"ט ע"ב) שתורתנו הקדושה נקראת "תורת חסד" לפי שצריך לימוד התורה גם כן להיות בבחינת תורת חסד עיי"ש, וכנראה שזכות הלימוד בבחינת תורת חסד יש בו כח להפוך את כל הדינים לחסד

ולרחמים. כששמע המהר"ן את דבריו, התבונן וחשב על כך זמן מה, ולאחר מכן אמר: יא, דאס איז דאס! [אכן זה זה]...

לפני שנים רבות, הייתי רגיל להגיע לישיבת "אור חדש" כאן בעירנו לייקווד, והייתי לומד עם בחורים כפי הצורך. יום אחד הגיע תלמיד חדש להיכל הישיבה, הבחור ההוא כמעט ולא פתח פיו, כאילו בא וישב על מקומו, לא התעניין בנעשה סביבו ולא הסתכל על שום חבר, ואף אלו שהיו מנסים להתחבר אליו לא יכלו לו.

הנהלת הישיבה החליטה להטיל עלי את ה"עבודה" - עבודת הקודש - שאנסה להתחבר אליו, ללמוד עמו ולדבבו ולהכניסו בין החברים כאחד מן החבורה.

לאחר כמה דקות שישבתי אתו, ראיתי שאין עבודתי ללמדו תורה, כי הבחור היה בעל כישרון נפלא, ואינו נוקק לעזרה כדי להבין לימודו, מה שכן ראיתי, זה שהבחור צריך לקצת חיזוק, כל היום ישב שבור ומדוכא מכונס בתוך עצמו, ובכיליון עינים ציפה לקורטוב תשומת לב, ולכן החלטתי שבעז"ה נתחיל להשלים לו את החסר הזה.

בכל יום ויום בתחילת הסדר כשהיה נכנס להיכל הישיבה, הייתי מקבל פניו מיט א ברייט'ן "שלום עליכם", ולאחר שטפחתי קלות על שכמו, שאלתי בשלומו ואיך הוא מרגיש, מה חסר לו ואיך עבר עליו הלילה. הייתי מוזמן אותו לסעוד סעודת שבת אצלי בבית, והיה מרגיש את עצמו ממש כבן בית, בני המשפחה היו קוראים לו בשמו, ונתנו לו את ההרגשה שאנחנו מאושרים משהותו בביתנו, גם הייתי מעודד את חבריו בכל עת ששימו אליו לב ויקרבו אותו.

כמובן, שתוך תקופה קצרה ממש, נהפך והיה לאיש אחר, פניו נעשו מאירות, מלאות חיות ורעננות, ומפיקות אושר ושמחת חיים, וקימעה קימעה נעמד על רגליו עד שהיה לאחד מן המנין, בחור חשוב ובעל שם טוב, ולאחר זמן מה הקים בית נאמן בישראל, וכהיום הוא אברך יקר.

שנים רבות לאחר אותה תקופה, אמר לי האברך הזה: תדע, שאילו לא אותם טפיחות שכם, אם לא אותם "שלום עליכם" שהיית מקבל אותי, ספק אם הייתי היום שומר שבת!... הביט וראו וואס א קלאפ אין פלייצע קען מאכן, וואס א שמייכל קען מאכן, להציל נפש ישראל מרדת שחת!

פעם נכנס אל הגה"ק ה"חזון איש" זי"ע מנהל אחד הישיבות, והתייעץ עמו אודות בחור אחד שלדעתו צריכים לזרוק אותו מיד מהישיבה, אך ה"חזון איש" לא הסכים עמו ולדעתו היו צריכים להשאירו. כששמע המנהל את דעת ה"חזון איש" הנחרצת שלא להוציא אותו, נענה בחריפות ואמר "אם הבחור הולך או שאני הולך". כששמע ה"חזון איש" את דבריו, נענה ואמר לו "אצלך זה דיני ממונות, ואצלי זה דיני נפשות"...

לבקשת רבים, הננו מביאים חלק מהשיחות גם ב"אידיש"...

נאך די שרעקלעכע טראגעדיע וואס איז פארגעקומען אין אתרא קדישא מירון דעם פאראנגענעם ל"ג בעומר, איז ארויס געקומען א שטארקע בריוו פון כ"ק האדמו"ר מוויזשניץ-לונדון שליט"א, ווי דער רבי פאדערט שטארק אז מ'זאל זיך מער אפגעבן מיט שוואכע בחורים, מ'זאל זיי נישט לאזן חלילה פארפאלן ווערן. אין מירון זענען נפטר געווארן פינף-און-צוואנציג בחורים ל"ע, וואס טוט זיך אבער מיט די אנדערע הונדערטער בחורים וואס זענען טויט? - יא! - זיי גייען און קומען עסן און טרינקען און רייכערן, אבער זיי זענען טויט!! - א גוף און א נשמה! ווער קוקט זיך אים אויף זיי? וועמען אינטערעסירט דאס? איך וויל נאר צולייגן אפאר נקודות:

ס'האט מיר דערציילט הגה"צ אב"ד ראדאשיין שליט"א, וואס ער האט געלערנט אין די טאהש'ער ישיבה, אז אסאך מאל פלעגט דער טאהש'ער רבי באגעגענען די מגידי שיעורים ארויס קומען פון שיעור, און ער האט זיי פארגעהאלטן "וואס דרייסט זיך מיט די גרויסע גמרא אין די האנט?? האסטו זיך אפגעגעבן מיט די בחורים? האסטו בודק געווען אויב יעדער בחור האט וואס ער דארף? האסטו געמאכט זיכער אז ס'פעלט קיינעם גארנישט? די בחורים זענען דא אין ישיבה אָן א טאטע און אָן א מאמע!"

ס'געווען אמאל א געוויסער בחור וואס מ'האט געוואלט ארויס ווארפן פון ישיבה, זענען די מנהלים געקומען צום טאהש'ער רבי און פארגעלייגט דער מצב אז דער בחור דארף מען ארויס ווארפן. האט דער טאהש'ער רבי געפרעגט "וואס איז שלעכט מיט דעם בחור?", האבן זיי געענטפערט "דער בחור האלט ביי גארנישט", האט דער רבי געזאגט "קויפט דעם בחור א נייע פֿאַר שיד, וועט אלץ זיין מסודר..."

נאך האט ער דערציילט, אז אין שנת תשס"ב, האט דער טאהש'ער רבי זיך אויסגעדרוקט מיט גרויס ווייטאג "ס'הערשט א חרון אף אויף די וועלט, מ'געט זיך נישט אפ מיט שוואכע בחורים, וואס וועט דא זיין??..."

מ'דערציילט, אז יארן צוריק איז מען געקומען צו כ"ק גאב"ד ירושלים שליט"א, און מ'האט געבעטן אז ער זאל שרייבן א המלצה פאר א געוויסע ישיבה, און זיי האבן אראפגעלייגט די מעלות פון די ישיבה און געזאגט "אין די ישיבה קומען אריין נאר מצוינים! מיר קלויבן זיך זייער און מיר נעמען אריין נאר די סמעטענע - די בעסטע בחורים וואס זענען דא אין די וועלט, יעדער בחור איז א למדן עצום".

האט דער ירושלימ'ער רב געזאגט "אזוי?! - איך בין מתפלל יעדען טאג פאר די ישיבה!", זענען זיי נתפעל געווארן און געפרעגט "דער רב איז טאקע מתפלל יעדן טאג פאר אונזער ישיבה?", זאגט דער גאב"ד "יא! - איך דאווען יעדן טאג אז די ישיבה זאל זיך פארמאכן!"...

ס'געווען אמאל א געוויסער בחור, א שוואכער בחור, וואס קיינער האט אים נישט אנגעקוקט, און מ'האט אים נישט אנגענומען אין קיין שום ישיבה, און ער האט זיך געדרייט אין די גאס. צום סוף איז ער ל"ע אראפ פון אידיש'ן וועג רח"ל. האט ער געזאגט מיט גרויס ווייטאג: אין דער "הגדה של פסח" שטייט "ויהי שם לגוי" - ווי אזוי איז ער געווארן א גוי - "מלמד שהיו ישראל מצוינים שם", מ'האט אריינגענומען נאר מצוינים!..."

ס'האט מיר דערציילט הרה"ג ר' הערשל ראזענפעלד שליט"א סגן מנהל רוחני פון ת"ת וויזשניץ אין מאנסי, אז מיט יארן צוריק, ווען הגה"ק בעל "תורת מרדכי" פון וויזשניץ זי"ע האט געעפנט די ישיבה אין די שטאט קייאמישא, האט מען געזאגט פאר דעם רבי'ן אז דער רבי דארף פארשטיין, אז ווען מ'עפענט א נייע ישיבה קען מען נישט גלייך אננעמען אלע בחורים, מען דארף אוועק שטעלן די ישיבה אז ס'זאל האבן א קיום, דער רבי וויל דאך נישט אז די ישיבה זאל צאמפאלן, איז כדי די ישיבה זאל זיך אוועק שטעלן געהעריג, דארף מען זיך אביסל קלויבן און געוויסע בחורים קען מען נישט גלייך אננעמען.

ס'איז טאקע געווען עטלעכע בחורים וואס זענען געבליבן שטעקן אין מאנסי, אבער דער רבי האט זיי נישט געלאזט הפקר, דער רבי האט צוגעשטעלט פאר די פֿאַר בחורים א פריוואטער "מגיד שיעור", דער "מגיד שיעור" האט געלערנט יעדן טאג מיט די בחורים. ווער איז געווען דער "מגיד שיעור"? - נישט קיין צווייטער - נאר דער רבי אליין בכבודו ובעצמו! ער האט געלערנט מיט די בחורים מידי יום ביומו...

מען איז אמאל געקומען צו הגה"ק מוויזשניץ זי"ע און מ'האט אים פארגעלייגט אז ס'איז דא א געוויסער בחור וואס מען דארף ארויס ווארפן פון ישיבה, האט זיך דער רבי אנגערופן "ענק ווייסן נישט אז ס'געווען צדיקים וואס פלעגן פאסטן איידער מ'האט ארויס געווארפן א בחור פון ישיבה??..."

ס'איז געווען אמאל א געוויסער בחור וואס מ'האט געוואלט ארויס ווארפן פון ישיבה, איז מען געקומען צום הייליגן "חזון איש" זי"ע, און דער מנהל האט פארגעלייגט דער מצב, און דער "חזון איש" האט נישט

געהאלטן אז מען זאל ארויס ווארפן דעם בחור. האט דער מנהל געזאגט "אדער איך גיי אדער דער בחור גייט". האט דער "חזון איש" זיך אנגערופן "ביי דיר איז דאס דיני ממונות, ביי מיר איז דאס דיני נפשות..."

מ'שטייט יעצט געציילטע שעות פאר'ן גרויסן הייליג'ן זמן - דער יום טוב פון זמן מתן תורתנו. מ'דארף זיך צוגרייטן צו קבלת התורה מיט אן הכנה דרבה, מיט תיקון המעשים - פאררעכטן די מעשים מתוך רוב שמחה, מיט תשובה און מיט קיום המצוות.

פון די אנדערע זייט, קען מען נאכנישט פארגעסן פון די שרעקליכע טראגעדיע וואס האָט לעצטענס פאָסירט, ווען פינף-און-פערציג קרבנות זענען ר"ל אַרױף צוזאַמען מיט די פלאַמען פון די הדלקה אין מירון פאָרגאַנגענעם ל"ג בעומר, און עס פאָרנעמט דעם קאַפּ די גאַנצע צייט. און אידן האַלטן אין איין בעטן אַז זיי ווילן הערן נאָך דברי חיזוק אין ליכט פון די טראַגעדיע.

מיר האבן שוין אַרױסגעברענגט, אז "נסתרים דרכי ה'" - די וועגן פונעם הייליג'ן באשעפער זענען באַהאַלטן. ווער קען דען זאָגן 'פאָרוואָס' דאָס האָט פאָסירט?!

מיר אַלע זענען מאמינים בני מאמינים, און מיר גלייבן אַז פון דעם אויבערשטן קומט ח"ו נישט אַרױס קיין שלעכטס. אויב דער שרעקליכער אומגליק האָט פאָסירט ביים ציון המצויינת פון התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי, וואָס ער זאָגט אויף זיך (מסכת סוכה דף מ"ה ע"ב) "יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין" - איך קען פטור'ן די גאַנצע וועלט פונעם דין, איז דאך זיכער אַז דאָס וואָס ס'האָט פאָסירט איז געווען א בחינה פון "נגוף ורפוא", אַז השי"ת שלאָגט טאַקע, אָבער פון די מכה וועט אַרױסקומען א רפואה פאר גאַנץ כלל ישראל.

עס איז נישט קיין ספק אַז דער קרבן ציבור האָט באַשיצט צו ראַטעווען אידישע קינדער אומענטום פון יגון ואנחה - ערגעניש און טרויער, און אַז די טראַגעדיע האָט אַרױסגעצויגן דאס אידישע פאלק פון א צרה לרווחה און פון א טונקלקייט צו א גרויסן ליכטיגקייט.

מיר האָבן דאָך נישט קיין שייכות צו די באַהאַלטענע זאַכן, ווי חז"ל זאָגן (מסכת חגיגה דף י"ג ע"א): במופלא ממש אל תדרוש ובמכוסה ממש אל תחקור, במה שהורשית התבונן, אין לך עסק בנסתרות - זאַכן וואָס זענען פאַרהוילן פון דיר זאָלסטו נישט נאכפארשן, זאַכן וואָס זענען באַהאַלטן פון דיר, זאָלסטו נישט גריבלען דערין, קלער אַרױן נאָר אין וואָס דו ביזט ערלויבט, אָבער באַהאַלטענע זאַכן איז נישט קיין עסק פאַר דיר, דעריבער קענען מיר נישט גריבלען צו פאַרשטיין "פאָרוואָס" עס האָט פאָסירט, אונז קען מיר טראַכטן נאָר "וואָס" מיר דאַרפן זיך אַרױסלערנען פון דעם.

מיר ווילן נאָר וויסן און פאַרשטיין דעם "מה ה' אלקיך שואל מעמך" (דברים י', י"ב) וואָס פאָדערט דער אויבערשטער פון דיר? וועלכע זאַך דאַרף מען פאַררעכטן, און מיט וואָס דאַרף מען זיך מחזק זיין? די 45 נשמות רופן צו אונז מיט א הויך קול און שרייען "מ"ה" - וואָס גייט פאר מיט דיר? וואו האַלטסטו אויף די וועלט? געב זיך א שאַקל! ווי חז"ל זאָגן (מס' ברכות דף נ"ט ע"א) "לא נבראו רעמים אלא לפשוט עקמומיות שבבל" - די דינערן - וואָס מאַכן אַזאָ שטאַרקן גרידער - איז נישט באַשאַפן געוואָרן נאָר כדי אויסצוגלייכן די קרומקייטן פונעם הארץ. דאָס וועלכע איז מיט אַזאָ שרייענדיגע טראַגעדיע וואָס האָט דא פאָסירט...

אויב איך מעג זאָגן, אפשר ליגט אין די טראַגעדיע א "רמז" פון הימל מיט וועלכע זאָך מ'דאַרף זיך מחזק זיין. ווען מ'טראַכט אַרױן אין די ביטערע טראַגעדיע, זעט מען א וואונדערליכע זאַך. די חשוב'ע נפטרס זענען געווען פון דאָס בעסטע וואָס כלל ישראל האָט פאַרמאָגט, מסלחת ומשמנה, יעדער פאר זיך - כל אחד בשמו הטוב יבורך. די קרבנות זענען געווען אידן פון אַלע שיכטן און אַלע קרייזן, פון יעדן עלטער, און פון איבער דער גאַנצער וועלט, א ספרד'ישער און אן אשכנז'ישער, א חסיד און א ליטוואַק, א סקווערער חסיד און א ברעסלאַווער חסיד, א סאַטמאַרער חסיד און א ליובאַוויטשער חסיד...

די וואָס האָבן זיך דאָרט פאַרזאַמעלט, האָבן מיטגעהאַלטן א מעמד אדיר ונורא! צענדליגער טויזנטער זענען געשטאַנען צוזאַמען איינער נעבן אנדערן מיט א געוואלדיגן אחדות, כאיש אחד בלב אחד - ווי איין מענטש מיט איין הארץ, מ'האָט געמאַנט צוזאַמען מיט אן אויסטערלישע שמחה, און אַלע צוזאַמען האָבן

אויסגעשריגן "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", און אזוי זענען די טייערע נשמות אַרויף אין הימל צוזאַמען מיט די פּלאַמען פון די הדלקה, ווייטער "כאיש אחד בלב אחד". ס'איז דאך עפעס א מורא'דיגע? זאָך! איך טראַכט, אַז איצט איז די צייט מיטצונעמען "צידה לדרך" פון די פאַסילונג, און אַרויסנעמען פון דעם א גוטן לימוד, אַרײַנצוטראַכטן און צו פאַרשטיין די מעלה פון אחדות, זיך אָנצושטרענגען מיט מער כוח צו לעבן איינער מיטן צווייטן מיט א געוואָלדיגע ליבשאפט - באהבה ואהבה ושלום ורעות, מוותר צו זיין איינער פאַר'ן צווייטן, זיך צו דערווייטערן פון מחלוקת, און אַז יעדער זאָל זען די מעלות פון זיין חבר און נישט זיינע חסרונות, ווי דער הייליגער רבי ר' אלימלך ז"ע זאָגט אין זיין "תפילה קודם התפילה".

דאָס - טייערע ברודער - וועט זיין די בעסטע הכנה צום זמן מתן תורתנו, וואָס דעמאָלט זענען די אידן אויך געווען "כאיש אחד בלב אחד".

איך בין געבעטן געווארן צו זאגן א פאר ווערטער וועגן די שרעקלעכע טרגדיה וואס איז פארגעקומען ל"ע דעם פארגאנגענעם ל"ג בעומר אין אתרא קדישא מירון, וואס האט ליידער אפגעקאסט צענדליגער אומשולדיגע קרבנות רח"ל.

מה נאמר ומה נדבר! - נסתרים דרכי ה'! ווער איז דען בכח צו זאגן פארוואס דאס איז געשען. מ'זעהט די וואך (פרשת אמור) אין ספר "אמרות טהורות" פון דעם זקן האדמור"ם כ"ק מרן האדמור"ר מראחמיסטריווקא שליט"א, ווי דער רבי קאכט שטארק אין דעם ענין פון "קבלת יסורים באהבה". איך האב אמאל געהערט פון ידידי הגה"ח רבי אהרן וויינבערג שליט"א, אז כ"ק גאב"ד ירושלים שליט"א האט דערציילט, אז אמאל איז ער געווען ביי הרה"ק רבי שלום משאין זי"ע, און ער פרעגט אים "וואס מאכט דער רבי?", האט ער געענפערט "איך מאך א שווייג..."

נאר וואס יא, ווען אזא זאך געשעט, דארף מען עפעס מקבל זיין. האב איך געקלערט, אז עס קען זיין א שטיקל רמז מן השמים, אז מ'זאל זיך מחזק זיין אין דעם ענין פון "כבוד הבריות" - וואס ס'געשען בשוגג, זאל נישט געשען במזיד - "געב אכטונג!!!" - "צעטרעט נישט יענעם", וד"ל...

מה נאמר ומה נדבר

שיחות חיזוק והתעוררות לאור הטרגדיה במירון

ל"ג בעומר תשפ"א

קול אל"ש
0722-722-733
סערכת ראחסטרייווקא

Torah Anytime

מאת

הרה"ג רבי שלמה זלמן פרידמאן שליט"א

אבד"ק סאנטוב

ביתן אפריון לשלמה

לייקווד

9996551.z@gmail.com

Together They Rose

BY RAV SHLOMO ZALMAN FRIEDMAN / ROV, K'HAL ZICHRON ELAZAR-SANTOV, LAKEWOOD, NJ

The recent tragedy, when forty-five souls rose On High, together, this past *Lag Ba'omer* gives us no rest. The wound is still open, and the injury is still fresh and painful. It does not leave our hearts, and it occupies our minds constantly. People are pleading for more words of *chizuk* in light of this tragedy.

"*Nistarim darkel Hashem*." The ways of Hashem are hidden. Who can possibly say why such a thing happened?

We are all *ma'aminim bnei ma'aminim*, believers that we had enclaves from Hashem, *chiduleh*. If this terrible tragedy occurred at the *tzitzit* of the *Tanna Rabi Shimon Bar Yochai*, who said of himself (*Sukkah* 45b), "I can exempt the entire world from *din* (judgment)," then certainly what happened was actually a blow that also heals. From this blow, there is healing for all of *Klal Yisroel*.

There is no doubt that this *korban tzibbur* of the 45 souls provided protection for *Yidden* all over and spared them much pain and anguish. Surely, the tragedy took the Jewish nation out of suffering to freedom from darkness to a light glow.

We do not engage in *nistaros*, in hidden matters, as

Chazal say (*Chagigah* 13a), "*Bemifla mincha al tidrosh ubemehusah mincha al tachkor* - Seek not things concealed from you, nor search those hidden from you. Reflect on that which is permitted to you; you have no business with secret matters." So we are not searching to understand why this terrible event happened, but rather what we need to learn from it.

We only want to understand "*Mah Hashem Elokecha sho'el mei'umoch* - What is Hashem asking of you?" (*Devorim* 10:12). What must we rectify and where must we strengthen ourselves? These 45 *meshumem - b'gematriah "mah"* - are crying out loudly, "*Mah* - What is happening with you? Where are you up to in the world? *Geb zich a shuckel*. Give yourself a shake!"

As *Chazal* say (*Brachos* 59a), "Thunder was created only to impose fear and straighten the crookedness of the heart." Just like thunder, which causes trembling, was created to straighten out the crooked ways of the heart, a massive tragedy like this has the same purpose.

If I may say, perhaps there is a *remez* here, a hint from Above, about what needs to be strengthened.

When we examine this tragedy, we see something

remarkable. The *niftarim* were from the elite of *charaidi* Jewry, each one with a sterling reputation, from across the spectrum of communities, of all ages, from all over the world.

They all gathered there for an awesome, momentous purpose. Tens of thousands of members of *Klal Yisroel* stood there, side by side, in tremendous unity, as one man with one heart, dancing together with exuberant joy. They all shouted together, "*Shema Yisroel Hashem Elokeinu Hashem Echad*," and then they rose together in a storm to the Heavens, with the flames of the *hadlakah* like one man with one heart.

I think that now is the time to learn something - a good lesson - from what happened, and to gain more insights into the virtue of unity, making the extra effort to live with one another in wonderful unity. To be *mevater*, to give up for someone else, to distance ourselves from discord, for each one to see the virtue of his friend, not his drawbacks, as Rav Elimelech of Lizhensk said in his *Tefillah Kodem Hatfillah*, recited before *davening*. That will be our way of responding to this tragedy, *k'ish echad b'lev echad*, like one man with one heart.

A Body Without a Soul

BY RAV SHLOMO ZALMAN FRIEDMAN

After the terrible tragedy that took place in Meron on *Lag Ba Omer*, the Vizhnitz-London Rebbe wrote a piercing letter in which he raises awareness and demands that we better deal with the issue of weak *bochurim*, so that they do not fall by the wayside. Twenty-five *bochurim* perished in Meron, but what is happening with the hundreds of other *bochurim* who are dying? They are a body without a soul.

It was well known that the Tosher Rebbe could not tolerate when a *maggid shiur* finished delivering his *shiur* and then left *yeshiva* without engaging with the *bochurim*.

The Radoshitzer Rov, who learned in the Tosher Yeshiva, told me that often, the Tosher Rebbe would see a *maggid shiur* leaving the *yeshiva* after giving his *shiur*. The Rebbe would go over to the *maggid shiur* and admonish him, "Why are you walking around with a big *Gemara* under your arm? Have you interacted with the *bochurim*? Have you taken an interest and made sure that every *bochur* has what he needs? Are you sure that no one is lacking for anything? The *bochurim* are here in *yeshiva* without a father or mother!"

There was once a *bochur* who was on the verge of being expelled from *yeshiva*. The members of the *hanhala* went to the Tosher Rebbe and told them that this *bochur* needed to be removed from the *yeshiva*.

"What is bad about this boy?" the Rebbe asked them.

The *hanhala* replied that he was not doing anything - *ehr halt bei gornisht!*

"Buy this boy a new pair of the shoes and you'll see that everything will work out!" the Rebbe instructed them.

The Radoshitzer Rov further related that in 5762/2002, the Rebbe said in anguish, "There is an anger, a *charon af*, on the world, *r"l*. We are not dealing with the weaker boys! What is going to be?"

Schneider's Yeshivah in London was a place for select *bochurim*, where those who had a future as *gedolei hadarim* learned. Once, a weaker *bochur* joined the *yeshiva*. He struggled to grasp the material and to fully understand what he was learning.

When the staff of the *yeshiva* asked the other *bochurim* to dedicate their time to help the weaker *bochur*, they excused themselves that they did not have time, because they needed to learn themselves. There were two *bochurim* in the *yeshiva* who agreed to give their time to the weaker *bochur*. They learned with him whenever they had time and found that the *bochur* learned with diligence. He rose to a very high level, thanks to those kindhearted *bochurim* who gave him their time and effort.

In time, something truly remarkable transpired. The two *bochurim* who gave of their time to learn with the weaker boy merited growing into giants of our generation. They are the *Gaavad* of Yerushalayim, Rav Yitzchok Tuvia Weiss, and the *Raavad* of Yerushalayim, Rav Moshe Sternbuch.

Rav Hershel Rosenfeld, the assistant principal of Talmud Torah Vizhnitz in Monsey, told me that years ago, when the Vizhnitzer Rebbe, Rav Mottel Hager, opened the Gibbers Yeshiva in Kiamasha, the *hanhala* told the Rebbe that in order to establish the *yeshiva* on a strong footing, they needed to only accept very good boys; they could not accept everyone.

Weaker boys remained behind in Monsey and who were not admitted to the *yeshiva*. But the Rebbe did not abandon them. He provided a private *maggid shiur* for them who learned with the *bochurim* each day. And who was that *maggid shiur*? It was the Rebbe himself. He learned with those *bochurim* every day.

A few years ago, there were some *bochurim* who, unfortunately, began to stray. They left *yeshiva* and went to work. The *bochurim* did not go to *shul* with their fathers, but they heard that in our *bais medrash*, there's a *Kiddush* after *davening* each *Shabbos* morning. Slowly, they began to come here after *Mussaf*, so that they could partake of the food that would be served at the *Kiddush*. They sat down, and we were very welcoming. In time, they became very *heimish* here.

One *Shabbos*, during *Mincha*, I noticed that one of the boys had come to *daven*. I asked the *gabbai* to give him an *aliyah*, and as he walked towards the *bimah*, I saw that one of the *mispallelim* was following him. He wanted to put a hat on the boy's head. I immediately motioned with my finger for him to stop and not to do anything.

After *davening*, the man came over to me and began to complain. "I don't understand. We don't interfere in the boys' private life - he can wear whatever he wants, and it's not our job to tell him what to do, but for an *aliyah*? It's not *hefker*, there are rules about how to conduct oneself..."

He then added, "If I would go up to the Torah just with a *yarmulka*, without a hat, wouldn't you go over to me to give me a hat to wear?"

With time, this *bochur* began to come for *Shacharis*, and then for all the *tefillot*, until eventually he changed his behavior and resumed conducting himself like a regular *bochur*. He even went back to *yeshiva*.

One day, I got a phone call. The person on the line identified himself as the *bochur* who had gone back to *yeshiva*, and he said that he wanted to invite

me to a *siyum* he was making on *Maseches Kiddushin*.

I expressed my joy at the news, and then he told me emotionally, "I want to tell you that a while back, when I came to your *bais medrash* for *Mincha* one *Shabbos*, someone told me afterwards what happened - that when I went up to the *aliyah*, someone wanted to put a hat on my head and you didn't allow it. I'll be honest that I was very gratified that I was not embarrassed, and that no one applied any pressure, and these are the results of that action..."

A *menahel* once went to Rav Elazar Menachem Shach to consult him about a certain *bochur*. The young man was extremely disruptive and disregarded all pleading by the staff to right his ways. The *menahel* related that after considering the situation at length, he decided that there was no choice but to expel him from the *yeshiva*. The *menahel* said to Rav Shach, "I came here before I carried out my decision to consult with the *rosh yeshiva* about whether, indeed, I should send him away from the *yeshiva*, and if so, to get a *brocha* before taking this step."

Rav Shach asked the *menahel*, "Tell me, what is the *shalom bayis* situation in this *bochur*'s parents' home? Is it normal and calm or are there difficulties?" The *menahel* said he did not know. Rav Shach then asked about the *parnassah* in the home, and again the *menahel* could not answer. Then the *rosh yeshiva* asked about the other children in the house, and whether they have social issues or health issues, and if the parents give their child enough attention - and pocket money if needed - and if the boy had any disorders of any kind. To all these questions, the *menahel* said apologetically that he knew nothing.

When Rav Shach heard this, he sat up and cried out, "He needs to be thrown out? You need to be thrown out!"

As Chazal say (*Taanis* 8a): "Rava said: If you see a *talmid* who is struggling with his learning like iron, it is because of his *rebbe* who is not being kind to him..."

My son-in-law, Reb Yitzchok Hager, related that he once had the opportunity to spend *Shabbos* in Monsey, where he *davened* at a certain *bais medrash*. When he entered, a person came over to him and welcomed him with a *shalom aleichem*. He asked him his name, and when he replied that his name was Hager, the man asked him if he knew someone in Bnei Brak whose name was Rav Yisroel Hager and if they were related. My son-in-law replied that they were related (as his grandfather, the *Mekor Boruch* of Seretz Vizhnitz, was the brother of Rav Yisroel's grandfather, the *Imrei Chaim* of Vizhnitz). When my son-in-law asked the man if he knew him, the latter replied that he did not know him personally, but he owed him a special debt of gratitude. Then he related this story:

Many years ago, he had a son who learned in a *yeshiva* in Eretz Yisroel. This boy was a weaker *bochur*, and at the time, he got to know Reb Yisroel and began to spend time in his presence, along with a few other *bochurim* who needed spiritual support. However, in time, the *bochur* began to lose all interest in *ruchniyus* and declined spiritually until he decided that he wanted to leave the *yeshiva*. When the *bochur* spoke to Rav Yisroel about his poor spiritual situation, Rav Yisroel tried to influence him to stay in *yeshiva*, because he knew that once he left, it was a one-way trajectory. But despite his goodwill and extensive efforts to speak to the *bochur*, it did not help, and the boy decided to leave *yeshiva*.

One day, Rav Yisroel asked the *bochur*, "What else can I do to have you stay in *yeshiva*? What would you like to get from me in exchange for

Rav Shlomo
Zalman Friedman
is the Rov of
K'bal Zibron
Elazar-Santov,
Lakewood, NJ

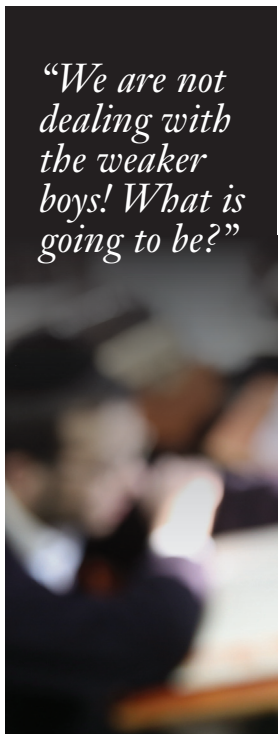
staying?" The boy replied that nothing would help anymore, because he had made his decision to leave. Rav Yisroel asked him, "And if you get a car from me, would that be enough to keep you in *yeshiva*?"

The *bochur* grinned and jokingly replied, "Fine! If you buy me a car, I'll stay in *yeshiva*..."

The father continued to relate that a few days later, Rav Yisroel called the *bochur* and told him he wanted to take a walk with him. Of course, the *bochur* was most pleased and began to walk with Rav Yisroel. Suddenly, they stopped, and Rav Yisroel took a key out of his pocket and handed it to the boy. Then he pointed to a car parked on the street and said, "Here you go. This car is yours..." The boy gaped, wide-eyed, unsure of what was going on. Rav Yisroel explained simply, "The car is yours. I bought it. Use it in good health..."

The *bochur* did not believe what he

"We are not dealing with the weaker boys! What is going to be?"

was hearing. At the same time, he felt very uncomfortable, because he knew that the Rebbe was not a man of means and did not have spare money to buy such an expensive item. But Rav Yisroel, who immediately understood what was preventing the boy from taking the keys, said to him, "It's fine. I took care of the money. Please, take the car..."

The father continued: "My son remained in *yeshiva*, and from that point on, he felt a strong urge to improve. He apparently realized, and sensed, that Rav Yisroel had done something very powerful for him, and he gained a lot of *chizuk* from it. He also felt that he had to show his appreciation for it, and slowly he began to improve, to learn and to *daven* better. He made great progress in his learning, *boruch Hashem*, until he married a good girl and established a beautiful *chassidishe* home. Today he is a *yungerman* who learns and *davens* and serves Hashem properly..."

The father concluded the story and said to my son-in-law excitedly, "Rav Yisroel, by buying my son a car, saved his life, spiritually and physically, and that's why I owe him a special debt of gratitude..."

.....

Rav Gamliel Rabinowitz related the following story: Rav Yechiel Schlesinger of Yerushalayim was a *talmid* of Rav Yosef Zvi Dushinsky, who went on to establish Yeshivas Kol Torah in Bayit Vegan. Rav Yechiel was a Holocaust survivor who miraculously survived after experiencing the *gehennom* of the war.

Rav Dushinsky once asked him what he thought he had done to merit being spared from the Holocaust. Rav Yechiel thought a bit and then replied, "Perhaps it can be said that I merited this because of a practice that I kept over the years that I never sought a strong boy as a *chavrusah*! I always learned *bechavrusah* with boys who were weaker than I, so that I could help them. *Chazal* say in *Maseches Sukkah* (49b), the Torah is called '*Toras chesed*' because Torah learning also has to be in the essence of *Toras chesed*. Apparently, this merit of learning as *Toras chesed* has the power to transform the *din* to *chesed* and mercy."

When Rav Dushinsky heard this, he mullied it over for a while and then said, "*Ya ya, dos iz dos*. This is it..."

.....

Many years ago, I would spend time in Yeshivas Ohr Chodosh in Lakewood, where I learned with *bochurim* as needed. One day, a new student arrived at the *yeshiva*. He hardly opened his mouth. He sat silently in his place, didn't take an interest in what was going on around him, and didn't even look at any of the other boys. Those who tried to befriend him soon gave up. The *hanhalah* of the *yeshiva* decided to give me the task of reaching out to this boy and trying to connect with him.

After sitting with him for a few minutes, I saw that my job was not to teach him Torah, as he was exceedingly sharp. He did not need any help with understanding the learning. But what I *did* see was that the *bochur* needed a bit of *chizuk*. He was so depressed and reserved, yet all he wanted was a bit of attention. That's why I decided that, with Hashem's help, I would try to fill this need of his.

Each day, at the beginning of the *seider*, when he entered the *bais medrash*, I would welcome him with a hearty *shalom aleichem*, and after patting him on the back, I asked him how he was doing, how he feels, if he needs something, and how the night went. I would invite him for *Shabbos* meals and he felt very comfortable there. My family was on first name basis with him, and they gave him a feeling that we were thrilled to have him in our house. I also encouraged his classmates to pay attention to him and try to draw him out of his shell.

Within a short time, he became a different person. His expression was brighter, and he looked much more vibrant and happy. Slowly, he pulled himself together until he blended with the other boys and earned himself a reputation as a good *bochur*. In time, he married and established his own home, and today he is a serious *yungerman*.

Many years after that time, this young man said to me, "You should know that if it wasn't for your pat on the back, for your '*shalom aleichem*' that you welcomed me with, I doubt if I would be *shomer Shabbos* today!" Look at what a clap on the back and a smile can do! It can save a Jewish soul from sinking into the abyss.

These dicrei chizuk were originally delivered in Yiddish. They have been translated and adapted by Yated staff.

LEMA'AN YA'ARICHUN YOMECHA

An address in the aftermath of the Meron tragedy, Lag Ba'omer 5781

By Rav Shlomo Zalman Friedman

Rov, K'hal Zichron Elazar-Santov, Lakewood, NJ

I was very moved to hear the heartfelt words of our dear friend, Reb Yehoshua Halevi Weinfeld, the dedicated *gabbai* of our *kehillah*, at the *levayah* of his father, Reb Yechiel Gershon ben Reb Yisroel Avrohom Halevi z"l, who passed away on Tuesday, 15 Iyar. He said the following:

"I want to ask all those who have gathered here today to pay their last respects to my father z"l that in his memory, each person should strengthen himself in the *mitzvah* of *kibbud av v'eim*, honoring one's father and mother. No one knows for how long he will have the privilege of being able to honor his parents. Each person thinks that he will have the opportunity to perform this lofty *mitzvah* forever, but we see here today how a young and healthy person was taken so suddenly, from one moment to the next. *Hakadosh Boruch Hu* took him from us, but who thought about such a thing or prepared himself for it to happen?

"As such, all those who have the opportunity to fulfill this lofty *mitzvah* of *kibbud av v'eim* should undertake to strengthen themselves in this *mitzvah* in memory of the *niflar*."

After the terrible tragedy on Lag Ba'omer in Meron, when so many *bochurim* and *yungeleit* were taken from us suddenly, I thought again about Reb Shira's piercing words, and I felt myself trembling. His words become so much more applicable and significant. Indeed, no one knows how long he will have the opportunity to fulfill the *mitzvah* of *kibbud av v'eim*.

Last week, I received a call from Reb Aharon Walkin, a resident of Lakewood, NJ. He told me a beautiful story that he experienced. This is what he related:

"I have a son, Moshe, who learns in Yeshivas Mir in Yerushalayim. Some time before Lag Ba'omer, he called me and said that one of his close friends, Dov Steinmetz, had gotten a ticket for the *hadlakah* of the Toldos Aharon Rebbe. The ticket gave them the privilege of pouring oil in preparation for the fire. Dovi had asked the organizer for a few more tickets, so he could invite some good friends to join him at the *hadlakah* and share the privilege of pouring the oil. The *bochur* told my son that he had a ticket for him as well. My son was very happy that he'd be able to take part in the *hadlakah* along with a number of friends.

"A few days before Lag Ba'omer, I called my son. I told him that because I had not visited Eretz Yisroel for a year and a half due to the coronavirus, and I hadn't seen my father, Rav Chaim Walkin, *mashgiach* of Yeshivas Ateres Yisroel, now that I had received an entry permit, I was planning to arrive in Eretz Yisroel on Erev Lag Ba'omer. First I would go to Yerushalayim to visit my father, and then, later that night, we would go to Meron. The plan was to return to Yerushalayim for *Shabbos*.

"When my son heard this plan, he told me that even though he'd gotten a ticket for the *hadlakah* at Toldos Aharon and had made up with his friends that they would go together, and they had even rented an apartment in Tzefas for *Shabbos*, nevertheless, because of the *mitzvah* of *kibbud av*, he would forego all those plans. He'd wait for me and join me wherever I went.

"I arrived in Eretz Yisroel on Erev Lag Ba'omer in the afternoon. Moshe waited for me, and we went first to visit my father. We spent a few hours there, and we also heard a *vaad* that my father gave to the *bochurim* of his *yeshiva*. We then set out for Meron late that night.

"As we neared Har Meron, we were stopped by police and told that we had to turn around and go home, because a trag-

edy had occurred and they had shut down the entire mountain to visitors. No one could get there.

"I was disappointed, because I was finally in Eretz Yisroel, and almost at Meron, yet I couldn't even go in and say a *kapitel* of *Tehillim* or write a *kvittel*. My son, Moshe, was much more distraught. He'd had a ticket to pour the oil at the *hadlakah*; he'd missed that, and the entire *hadlakah* and the experience with his friends. Not only that, but now he wouldn't even be able to say *Tehillim* at the *ziyun* of *Rashbi*. But we had no choice, so turned around and drove back to Yerushalayim, hoping that all of this was for the best.

"On Friday morning, when the magnitude of what had happened became clear, Moshe was stricken. He was trembling at the news that two of his closest friends, Dov Steinmetz z"l and Yosef Yitzchok Kohn z"l, whom he was supposed to be standing next to, had perished in the tragedy.

"We were in absolute shock at how clearly the double *mitzvah* of *kibbud av v'eim* – mine for my father, and Moshe for his father – had saved his life, *bechadeset Hashem*."

Reb Aharon concluded: "I thought I was going for my father, but actually, I had traveled for my son, Moshe, to save his life..."

Now, all we can do is look clearly at what the Torah promises (*Shemos* 20:12): "*Kabeid es avicha v'es imecha lema'an ya'arichun yomecha* - Honor your father and your mother in order that your days be lengthened."

In the *sefer Bedidi Hava Uvda*, authored by Rav Shmuel Dovid Friedman, there is a beautiful story. It describes a person who did not allow his father into his home, because that person was very wealthy and the elderly father was dressed in faded rags. It was not fitting for the son that his father looked that way, so instead of bringing him into his home and providing him with proper clothes, he chose to ignore him. The elderly man lived and slept in the streets of the city.

One winter day, the young son of the wealthy man - a grandson of the beggar - saw his grandfather sitting in the streets without a proper garment, trembling. The young boy told his father that they have to provide the grandfather with better clothing. The father said to him, "Go up to the attic. There is an old garment there. Take it down and bring it to your grandfather."

The son went up to the attic, yet took a long time coming down. Puzzled, the father went over to the stairs and called to his son, "My son, why are you not coming down?" The son replied, "I was delayed because I was cutting the garment into two parts, one for grandfather and one for you. When you will be an old man and I'll throw you out of the house in the winter like you've done to your father, I'll send you the other half of this garment..."

The father recoiled at the words of his son and understood the message: His son planned to do to him exactly what he was doing to his father. As a result, he began to reflect on his misdeeds and then went to get his father. He brought him into his home, gave him a comfortable room, and provided him with warm clothes.

We see that children learn from watching their father treat his father. If the father does not treat his own parents with respect, his children may similarly treat him that way. We know that a *middah tovah* is greater, and thus if a person does treat his parents with the requisite respect, his children will treat him with proper respect as well.

**אפשרותכם
את את הרבים
אל כל מאמץ!
יגיע אתכם או
יירכב סיפור
מחזק
לחן אליו
'אור השבת'
זמ 1334: נתיבות
עבור 'אור השבת'
או בפקט:
08-994187**

אספורה

סיפור לשבת
אור השבת

בזכות כיבוד הורים ההצלה ממסדרון המוות

היה לו כרטיס לצקת שמן וכבר סיכם עם כמה חברים להיות שם, וכעת אין לו לא הדלקה ולא תהלים בציון התנא האלוקי רשב"י ולא כלום, אך בריה אחרת לא היתה לנו והסתובבנו וחזרנו לירושלים כלעומת שבאנו, מתוך תקווה ואמונה שהכל לטובה.

ביום שישי בבוקר כשהגיעו השמועות המחרידות מאשר נעשה במירון לאזני בני משה, היה נסער עד עמקי נשמתו ונעשה בשרו חידודין חידודין, למשמע הבשורה הנוראה והמחרידה, כי שני רעיו וידידיו הקרובים שהיה אמור לעמוד עמם ביחד לצקת שמן במעמד ההדלקה: הבח' דוב שטיינמץ ז"ל והבח' יוסף יצחק קאהן ז"ל, נסתלקו בחטף בטרנדיה הנוראה במירון ר"ל. עמדנו נבהלים ומשתוממים לראות עין בעין איך שהגינה עלנו מצוות כיבוד אב הכפולה, הן הכיבוד-אב שלי שנסעתי לבקר את אבי שליט"א, והן הכיבוד-אב של בני משה שוויתר על כל התוכניות שלו כדי לקיים מצוות כיבוד אב ולהשתתף עמי בכל המסעות שלי אצל אבי והעליה למירון, ובזכות זה ניצלו חייו תודות לך.

ממשיך ר' אהרן ואומר: אני חשבתי שאני נוסע לצורך אבי, אבל באמת נסעתי לצורך בני משה, להציל את חייו... כעת רק נותר לנו להתפלל לראות עין בעין במה שהתורה הבטיחה ואמרה (שמות כ, יב) "כבוד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך".

וכמה חשוב להקפיד על המצווה הנדירה שבורא עולם נתן לנו במתנה. וכמו שידוע הווארט של האדמו"ר מגור זצ"ל על אותו הזמן שדמאן בנתיא כיבד את הוריו ועורר קטרוג גדול בשמים על כך שהגויים מכבדים את הורים ואם כן מדוע זכה רק בפרה אדומה ולא באבן או מרגלית בשווי של כסף רב. ועל אותה נשימה השיב האדמו"ר זצ"ל, שה' יתברך טען בפניהם שמצוות כיבוד הורים זו מצווה עם סיבה בגלל שההורים שהביאו אותך לעולם כמובן שלא נבגדו בהם. ואילו עם ישראל כעת קונים פרה אדומה בכסף רב, ואילו מצווה פרה אדומה הסיבה שעליה נצטוו לא ידועה לאף אדם, ולמרות זאת בלי לברר את פרטיה וסודותיה הם הולכים וקונים פרה אדומה בשווי של כסף רב ולכן מעלתם גדולה יותר בהרבה ממעלתם של הגויים. בואו וננצל את המצווה החשובה של כיבוד הורים ונראה אהבה לבורא עולם על ידי שנכבד ונקיים את תורתנו בשלימות.

בקונטרס 'נועם שיח' להרה"ג רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב בלייקווד, הביא השבוע סיפור מדהים משמו של הרב אהרן וואלקין, מחשובי תושבי עירו ללייקווד, סיפור אישי שבדידה הוא עובדא.

וכך מספר הרב וואלקין: בני הבח' משה נ"ו לומד בישיבת מיר בירושלים. זמן-מה קודם ל"ג בעומר, התקשר אלי וסיפר לי שאחד מידידיו הקרובים, הבח' דוב שטיינמץ (ז"ל), קיבל כרטיס כניסה להיכנס למעמד ההדלקה של האדמו"ר מתולדות אהרן כדי שיוכל לצקת שמן למדורת ההדלקה לכבוד התנא האלוקי רשב"י, והב' דוב ביקש מהמארגנים עוד כמה כרטיסים כדי להכניס גם את ידידיו הקרובים שיבואו עמו לצקת שמן במדורה. גם בני הב' משה היה בין מקבלי הכרטיסים הללו, וכמובן ששמו מאד על-כך שיוכל לצקת שמן ולהשתתף במעמד ההדלקה עם רעיו וידידיו מהישיבה.

מספר ר' אהרן: כמה ימים קודם ל"ג בעומר התקשרתי לבני ואמרתי לו, היות וכבר כשנה מחציה לא ביקרתי בארץ ישראל מחמת יורוס הקורונה, ולא הייתי אצל אבי המשגיח הגאון הצדיק רבי חיים וואלקין לכן כעת שקיבלתי אישור לבקר בארץ ישראל, אני רוצה להגיע לארה"ק אצל בערבי ל"ג בעומר ולנסוע לירושלים לבקר אצל אבי, ובשעות המאוחרות של הלילה ניסע למירון, ואח"כ נחזור לשבות בירושלים. כששמע בני את התוכנית, אמר לי, הגם שקיבל כרטיס לצקת שמן במעמד ההדלקה וכבר סיכם עם ידידיו ורעיו להשתתף יחד, וכמו-כן שכרו דירה בצפת לשבות שם בשבת, הרי שמחמת מצוות כיבוד אב, הוא מוותר על כל התוכנית שלו וימתין לי להצטרף עמי ללכת בכל אשר אלך.

וכך הווה. הגעתי לארץ ישראל בערב ל"ג בעומר אחר הצהריים, ובני משה המתין לי בשדה התעופה. נסענו יחד לאבי מורי שליט"א, שם שהינו כמה שעות וגם שמענו 'וועד' שמסר אבא לבחורים מישיבתו, ורק בשעת לילה מאוחרת יצאנו לכיוון מירון. כשהגענו סמוך ונראה להר עצור, אותנו השוטרים והורו לנו להסתובב מזרקה. כי אירעה ר"ל טרגדיה במירון וסגרו את כל ההר למבקרים, ואף אחד לא יכול להיכנס לשם. מספר ר' אהרן:

כמה שאני הייתי מיצר על-כך שאני כבר בארץ ישראל נוסע למירון, ואיני יכול אפילו להיכנס לומר קופטל תהלים אחד ולכתוב קוויטל, הרי בני משה היה יותר בצער ממני, כי הוא הרי

**אני חשבתי
שאני נוסע
לצורך אבי,
אבל באמת
נסעתי לצורך
בני משה,
להציל את
חייו...**

נבד את אביך למען יאריכון ימיו

פאריגע וואך האט זיך צו מיר פארבינדן הרב אהרן וואלקין שליט"א, מחשובי תושבי לעיקוואוד, און ער האט מיר דערציילט א סיפור נפלא וואס בדיד' הוה עובדא. ער פארציילט אזוי:

"כ'האב א זון - הבחור משה נ"י - וואס לערנט בישיבת מיר אין ירושלים. א קורצע צייט פאר ל"ג בעומר טעלעפאנירט ער מיר מיט א בשורה אז א קרוב, הב' דוב שטיינמעץ, האט באקומען א קארטל צו גיסן אויל ביי די מדורת הדלקה פון כ"ק אדמו"ר מתולדות אהרן שליט"א. מ'האט אים געגעבן קארטלעך אויך פאר זיינע נאנטע חברים, און מיין בחור איז געווען זייער פרייליך דערמיט.

"עטליכע טעג פאר ל"ג בעומר האב איך מיר פארבינדן צו מיין בחור, אז היות כ'האב נישט באזוכט ביי מיין טאטן הגאון רבי חיים וואלקין שליט"א אין ארץ ישראל זייט די קאראנא אויסברוח, ממילא יעצט אז כ'האב רשות אריינצופארן קיין ארץ ישראל, האב איך חשק צו באזוכן מיין טאטן נאך ערב ל"ג בעומר, און שפעט ביינאכט וועט מען פארן קיין מירון, און אויף שבת וועט מען זיין אין ירושלים.

"מיין זון האט רעאגירט, אז הגם ער האט שוין א קארטל צו גיסן אויל, און ער האט שוין אלע פרטים אפגעשמועסט מיט זיינע חברים, מחמת מצות כיבוד אב געט ער אלעס אויף.

"וכך הוה. ווען מיר זענען אנגעקומען קיין מירון האבן מיר שוין געטראפן די פאליציי וואס האט אונז געהייסן זיך אויסדרייען אהיים, וועגן די שוידערליכע טראגעדיע וואס האט נארוואס פאסירט. מ'האט נאכנישט געוואוסט פונקטליך וואס גייט פאר, אבער א בריחה האט מען נישט געהאט.

"כ'בין געווען שטארק צעטראגן אז כ'בין שוין אין ארץ ישראל, כ'בין שוין דא אין מירון, און כ'קען ניטאמאל זאגן א קאפיטל תהילים ביי רבי שמעון. אבער מיין זון משה איז געווען מער צעשטאלקט, ווייל ער האט שוין געהאט א זכות כניסה צו די הדלקה, זיינע חברים האלטן מיט און ער פארפאסט אלעס.

"פרייטאג פארטאגס, ווען ס'האט אונז דערגרייכט די שמועות מחרידות פון מירון, און מיין זון האט געהערט די שמות נפטרים, איז ער געווען אויפגעצייטערט. צוויי נאנטע חברים און קרובים, מיט וועם ער האט געדארפט גיסן שמון ביי דער הדלקה, הב' דוב שטיינמעץ ז"ל און הב' יוסף יצחק קאהן ז"ל, זענען צווישן די נפטרים רח"ל.

"מיר זענען געשטאנען נבהלים ומשתוממים, די דאפלטע מצות כיבוד אב האט באשיצט, הן מיין כיבוד אב צו באזוכן מיין טאטן, און הן משה'ס כיבוד אב, מיט'ן מוותר זיין אויפ'ן באשטימטן סדר היום און מיטהאלטן מיט מיר.

"כ'האב געמיינט אז כ'בין געפארן צו מיין טאטן, אבער באמת בין איך געפארן ראטעווען דאס לעבן פון מיין זון משה..."

(הגה"צ אבד"ק סאנטוב שליט"א בגליון "נועם שיח" פר, בפדבר-שבועות)

די טויטען בחורים

נאך די שרעקליכע טראגעדיע אין מירון דעם פארוואנדעלענעם ל"ג בעומר, איז ערשינען א שטארקער דורכדרינגליכער בריוו פון כ"ק אדמו"ר מוויזשניץ-לאדאן שליט"א, וואו ער פארדערט און איז מערדן אויף דעם אז מען דארף זיך לעבן אפגעבן מיט די שוואכערע בחורים, און נישט ח"ו זיך לאזן פאלן מטה מטה.

אין מירון זענען נפטר געווארן פינף און צוואנציג בחורים, אבער וואס טוט זיך מיט די הונדערטער אנדערע בחורים וואס זענען טויט? אפ'ן איי זענען טויט א סך און א נשמת ווער קוקט זיך אום אויף זיין וועמען אינטערעסירן זיין?

הדפי' אבד"ק סאנטוב
(גליון טעם שיח, פ' מנחם תשפ"א)

א פרוי איז קיינמאל נישט געגאנגען צום בית הדין!

ס'זעט אויס אז ס'איז געווען אנגענומען אז נשים גיין נישט [אויף קברים]. כ"ק האדמו"ר רבי הערשעלע סנינקער'ס רביצין פלעגט פארן יעדע פרוי יאר צו די קברים פון אירע עלטערן, האב איך אים געפרעגט צו ס'איז געווען אזא זאך אז פרויען זאלן גיין צו קברים. האט רבי הערשעלע מיר געזאגט: "ע"ה, א פרוי איז קיינמאל נישט געגאנגען צום בית החיים מ'האט קיינמאל נישט געהערט אזא זאך". פריע איך אים: כ'האט דאך א די רביצין פארט. זאגט ער: "דאס איז איר לעבן, כ'משיך מיך נישט אויף און דעם..."

האדמו"ר מתולדות מירס אין א שמועס מיט דודו האדמו"ר מסקווירא
איבער דער נשמת א פרויען ווען נישט נאך בית החיים
(גליון בחבר הקודש סקווירא, פ' מנחם תשפ"א)

בעזהש"ת

נעלה את ירושלים על ראש שמחתנו
עד ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים

וקול שמחה

וקול כלה

קול ששון

קול חתן

ברוב שבח והודאה להקב"ה על כל החסד שגמלנו
מתכבדים אנו להזמין את קרובינו וידידינו
להשתתף בשמחת כלולת בנינו היקרים

הבחור החתן המופלג בתו"ש

כמר ידידי' יהודה נ"י

עב"ג

הכלה הבתולה המהוללה

מרת חי' רחל תחי'

שתתקיים בעזהש"ת למזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת
ביום שני לסדר "וביום הקים את המשכן" (בהעלותך)
יד לחודש סיון תשפ"ב לפ"ק (ולמספרם JUNE 18)
קבלת פנים בשעה 6:30 החופה בשעה 7:30
שמחת חתן וכלה בשעה 10:00

באולם כתר משה יהודה

725 VASSER AVENUE

לעיקוואוד, ניו דזערז

המצפים לקבל פניכם בשמחה ובטוב לבב

הורי הכלה

יואל פערל וב"ב

בן א"א הרה"ג מוה"ר יצחק שליט"א

חתן הגה"צ רבי שלמה צבי קעניג צוקיל גאב"ד יאקע

לעיקוואוד יצ"ו

הורי החתן

שלמה זלמן פרידמאן וב"ב

רב דקהל "זכרון אלעזר" סאנטוב

לעיקוואוד יצ"ו

ששון ושמחה ישוגגן

מאת הרב"ג רבי שלמה זלמן פרידמאן שליט"א
אבד"ק סאנטוב

דרשה בשמחת התנאים של בתו הכלה שחמ"י
עב"יג החתן נתן הערש פישמאן נ"י
ג' אדר ב' תשפ"ב

Torah
Franchise

מכון אפריון לשרומה

ליקוד
999681z@gmail.com

דברי ברכה מאת המחזות הנגיד החסיד הרב חיים מאיר פישמאן שליט"א

מלכה דביהמ"ד סאנטוב לעיקוואוד

מוצש"ק כי חשא תשפ"ב

לע"ג הרה"ח ר' יחיאל גרשון ב"ר ישראל אברהם ווינפעלד ז"ל

נזאם הכבוד: כ"ק אדמו"ר מסערט-לעיקוואוד שליט"א
דברי ברכה: הרב שלמה זלמן פרידמאן שליט"א אב"ד סאנטוב
יושב ראש: הרב משה פאנעט שליט"א אדמו"ר מדעש

Torah
Franchise

מכון אפריון לשרומה

ליקוד
999681z@gmail.com

מיט'ן נאז צו דער וואנט...

מתוך דברי תורה במעמד "קריעת ים סוף"
ליל שביעי של פסח תשפ"ב

בפסוק בפרשת בשלח נאמר (שמות י"ד, כ"ב): ויבואו בני ישראל בתוך הים ביבשה, וכמה פסוקים אח"כ (שמות ט"ו, י"ט) נאמר באופן אחר: ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים - בפסוק הראשון נאמר קודם "בתוך הים" ואח"כ "ביבשה", ובפסוק השני נאמר תחילה "ביבשה" ואח"כ "בתוך הים".

והנה בספה"ק "נועם אלימלך" ועוד ספרים מבואר, שהנס של קריעת ים סוף היה נס שלא כדרך הטבע, ויבואו בני ישראל "בתוך הים ביבשה" - הם הלכו באמצע הים ואז נעשה יבשה, וע"י הנס הנפלא הכירו כל העולם להשכיל לדעת את ההשגחה העליונה, וזה השפיע אמונה כה גדולה על בני ישראל, עד שאפילו "ביבשה" - כשהם הלכו ביבשה, גם אז היתה בחינה של "בתוך הים", שהכירו לדעת את החסדים הגלויים של הקב"ה על כל צעד ושעל שגם דבר הנראה שהוא כדרך הטבע הוא בעצם ניסים גלויים.

וזהו פשר השינוי בפסוקים, לא רק "בתוך הים ביבשה" - כשהלכו בתוך הים שנתייבש הכירו לדעת את ההשגחה העליונה וחסדיו הגלויים של הקב"ה, אלא אף "ביבשה" - כשהלכו במקום שהוא יבשה, גם אז היה להם הבחינה כ"בתוך הים" - שהיה נחשב להם דבר זה כנס גדול כאילו שהם הולכים בתוך הים ביבשה.

וזהו שאמר דוד המלך בתהלים (ס"ו, ו'): הפך ים ליבשה, מה שהיה להם בתוך הים שהיה נס גלוי חוץ לדרך הטבע, נתהפך להיות גם ביבשה, שמהנס של קריעת ים סוף נעשה גילוי שהקב"ה עושה ניסים ונפלאות על כל צעד ושעל, שאפילו "ביבשה" - כשהלכו ביבשה, הם ראו חסדים גלויים והכירו לדעת שכל דבר הוא מאתו יתברך.

וזהו תכליתו של כל יהודי, שעל כל צעד ושעל יכיר לדעת שאין מושג של דרך הטבע או מקרה, רק צריכים עינים פקוחות לראות את הסייעתא דשמיא והחסדים הגלויים בכל דבר ודבר שהשי"ת עושה עמו.

ואספר סיפור נפלא על סייעתא דשמיא עצומה שזכיתי לראות עין בעין בחול המועד פסח שעעל"ט (תשפ"ב).

לפני יו"ט פסח העעל"ט התקשר אלי אחד ממקורבי החשובים הדר בירושלים עיה"ק, אך לרוב טירדות הפרט והכלל בעסקי במכירת חמץ, נבצר ממני לענות לו, על כן השאיר לי הודעה על הטלפון.

בחול המועד התקשרתי אליו לברכו בברכת "גוט יו"ט", אך כשהוא לא ענה לטלפון, השארתי לו הודעה על הטלפון שלו, ובתוך דבריי אמרתי, שהיות וזהו הקשר היחיד שיש לי עם ירושלים עיה"ק במשך היו"ט, ממילא הנני רוצה לצאת בזה את ידי חובת ענין ה"עליה לרגל".

כשחזר והתקשר אלי לאחר זמן אמר לי שבדיוק באותה דקה שהשארתי לו את ההודעה בטלפון, לא ענה לי מפני שעמד אז "מיט'ן נאז צו דער וואנט" - אצל הכותל המערבי...

